

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

10'uncu Birleşim
11 Kasım 1986 Salı

İÇİNDEKİLER

I. GELEN EVRAK

Sayfa:
771

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI:

1. Dışişleri ve Savunma Bakanı Sayın Kenan Atakol'a, İskân Bakanı Sayın Onay Fadıl Demirciler'in vekalet etmesini uygun gören Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. 772
2. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının, Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısının üçüncü görüşmesinin aynı birleşimde ve kısa isim okunmak suretiyle yapılmasına ilişkin önergesi. 773
3. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın İsmail Bozkurt'un yurt dışı izin istemine ilişkin tezkeresi. 774
4. Dilekçe Komitesi Başkanlığının, Komite Başkan Yardımcılığına Sayın Dr. Yüksel Tüccaroğlu'nun seçilmesine ilişkin yazısı. 775
5. Yeni Doğu Partisi Milletvekili Sayın Kenan Akın'ın yurt dışı izin istemine ilişkin yazısı. 775
6. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın "Özürhümlerin Sorunlarına" ilişkin gündem dışı konuşması. 777-782
7. Maliye ve Gümrükler Bakanı Sayın Mehmet Bayram'ın Sayın Mehmet Altınay'ın konuşmasına ilişkin yanıtı. 782-786

.../770.

8. Yeni Doğuş Partisi Lefkoşa Milletvekili
Sayın Emin Uzun'un, "BRT" konusunda gündem
dışı konuşması. 788-793
9. Ulusal Birlik Partisi Girne Milletvekili
Sayın Tokay Varış'ın "Kuzey Kıbrıs Türk Cum-
huriyetinin su problemi ve yapılması gerekenler"
konusuna ilişkin gündem dışı konuşması. 794-800
10. İçişleri, Köy İşleri ve Doğal Kaynaklar Bakanı
Sayın Taşkent Atasayan'ın, Sayın Tokay Varış'ın
konuşmasına ilişkin yanıtı. 800-801

III. GORUŞULEN İŞLER:

- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri
İç Hizmet Yasa Tasarısı (Devam) 803-836

IV. SORULAR ve YANITLAR:

1. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Millet-
vekili Sayın Mehmet Altınay'ın, "Hayvancılardan
Süt Alımları, Süt Mamülletinin Pazarlanması ve
Okullara Süt Dağıtımı" ile ilgili yazılı soru ve
yanıtı (Y.S. NO: 46/2/1986) 837-839
2. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa Millet-
vekili Sayın Ergin Abdullah'ın, "Türkiye'den
ithal edilen hamsi balığının ithali, kullanım
süresi, piyasa değeri, muhafazası, denetimi
ve Gıda Tüzüğü'nün yürürlüğü" ile ilgili yazılı
sorusu, yanıtı. (Y.S.NO:49/2/86) 840-842
3. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa Millet-
vekili Sayın Ferdi Sabit Soyer'in, "Başbakanın,
Tarım Kredisi Konusundaki sıkıntıların bazı
üreticilerin borçlarına sadık kalmamalarından
kaynaklandığına ilişkin demeci" ile ilgili sözlü
sorusu (S.S. NO: 39/2/86) 842-843
4. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa Millet-
vekili Sayın Aktan Sadık'ın, "Polis Örgütü'nün
üniformalık kumaş ihtiyacının karşılamak için
yapılan ihale" ile ilgili sözlü sorusu (S.S.NO:
38/2/86). 844

I. GELEN EVRAK

TASARILAR

1. Güzelyurt Tarım Meslek Lisesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasa Tasarısı (Y.T.No:119/2/86)(Başkanlığa geliş Tarihi: 11/11/86) (Kuruluş Yasa Tasarılarını İnceleme Komitesine: 11/11/86)

GENEL GÖRÜŞME AÇILMASI İSTEMLERİ

2. Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubunun Kuraklıkla İlgili genel görüşme açılması önergesi (G.G.No: 7/2/86)(Başkanlığa geliş tarihi: 1035/11/11/86) (Başkanlığa 11/11/86)

YAZILI SORU YANITLARI

3. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa milletvekili Sayın Ergin Abdullah'ın, "Türkiye'den ithal edilen hamsi balığının ithali, kullanım süresi, piyasa değeri, muhafazası, denetimi ve Gıda Tüzüğü'nün yürürlüğü ile ilgili yazılı sorusuna (Y.S.No: 49/2/86), Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığının yanıtı (Başkanlığa geliş tarihi: 704/10.11.1986) (Soru sahibine: 10.11.1986)

TEZKERELER

4. 6 Kasım 1986 tarihinde görevli olarak yurt dışına giden Dışişleri ve Savunma Bakanı Sayın Kenan Atakol'a, İskân Bakanı Sayın Onay F.Demirciler'in vekâlet etmesinin uygun bulunmuş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi. (Başkanlığa geliş tarihi: 703/10.11.1986)
5. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının, Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısının (Y.T.No:117/2/86), üçüncü görüşmesinin İkinci Birleşimden hemen sonra görüşülmesi yönünde ivedilik önergesi ile Tasarının üçüncü görüşmesinin, kısa isim okunmak ve Tasarının bütünü oylanmak suretiyle yapılması önergesi (Başkanlığa geliş tarihi: 10.11.1986)

-BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.35

BAŞKAN - Başkan Vekili Dt.Sait Güven

KATİP - Dr.Erbay Kanatlı

KATİP - Feridun Onsav

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin; 1'inci Dönem, 2'nci Yasama Yılı'nın, 10'uncu Birleşimini açıyorum. Ad okumak suretiyle yoklama yapar mısınız?

(Ad okunarak yoklama yapıldı)

KATİP - Nisap vardır Sayın Başkan.

I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI:

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır. Gündem uyarınca görüşmelere geçiyoruz. Gündemimizin birinci maddesi, Başkanlığın Genel Kurula sunuşlarıdır.

I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

Tezkere ve Önergeler:

1. 6 Kasım 1986 tarihinde görevli olarak yurt dışına giden Dışişleri ve Savunma Bakanı Sayın Kenan Atakol'a İskan Bakanı Sayın Onay Demirciler'in vekalet etmesinin uygun bulunmuş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresidir. Lütfen bilgi için okutur musunuz?

KATİP -

7 Kasım, 1986

Sayı : 191/84

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Başbakanlığı,
Lefkoşa.

KONU: Vekâlet

İLGİ: 5.11.1986 gün ve BB/141/76/1 sayılı yazıları.

6 Kasım, 1986 tarihinde görevli olarak yurt dışına gidecek olan Dışişleri ve Savunma Bakanı Sayın Kenan Atakol'a, İskân Bakanı Sayın Onay Fadıl Demirciler'in vekalet etmesi uygundur.

Bilgi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Rauf R. DENKTAŞ
Cumhurbaşkanı.

BAŞKAN - 2. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının, Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısının 3'üncü görüşmesinin aynı birleşimde ve kısa isim okumak suretiyle yapılmasına ilişkin önergesidir. Lütfen okur musunuz?

KATİP -

10 Kasım 1986

Sayı: YTNö:117/2/96

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Özü: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısı hakkında ivedilik önergesi.

Özde belirtilen Yasa Tasarısını 14 Kasım 1986 tarihinde yapılacak Sancak Devritesliminden önce yürürlüğe girmesi gerektiğinden İçtüzüğü'nün 86'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca Yasa Tasarısının 3'üncü görüşmesinin, 2'nci görüşmeden hemen sonra aynı birleşimde yapılmasını ve İçtüzüğü'nün 98'inci maddesinin (1)'nci fıkrası uyarınca (3)'üncü görüşmenin Tasarının kısa adının okunması ile başlamasını ve bütününün oylanması ile son bulmasını önerir, gereğini saygı ile arz ederim.

Mustafa Adaoğlu
Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi
Başkanı.

BAŞKAN - Evet sayın milletvekilleri; bunu oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 29.

BAŞKAN - Reddedenler?...

KATİP - 20.

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. Kabul 29, ret 20, oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Sayın Başkan, yanlıştır.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Olamaz.

BAŞKAN - Kaç saydınız? Bir daha sayın lütfen.

BAŞBAKAN DR.DERVIŞ EROGLU (Yerinden) - 26'dır.

KATİP - Niçin? Tamam efendim, Sayın Bakanı da saydık.

BAŞKAN - Kabuller bir daha el kaldırsın lütfen.

KATİP - 25.

BAŞKAN - Evet, oylamayı bir daha sunuyorum. Çekimser yok, 20 ret, 25 kabul. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

3. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın İsmail Bozkurt'un yurtdışı izin istemi var. Lütfen okur musunuz?

KATİP -

11 Kasım 1986

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

17 Kasım 1986 tarihinden başlayarak üç hafta süre ile yurtdışında olacağımdan, özel nedenlerle, izinli sayılmamı saygılarımla rica ederim.

İsmail Bozkurt
Gazi Mağusa milletvekili.

BAŞKAN - Gereken izin verilmiştir. Dilekçe Komite Başkanlığının, Komite Başkan Vekili seçimine ilişkin tezkere vardır. Lütfen bilgi için okur musunuz?

KATİP -

11 Kasım 1986

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı.

Dilekçe Komitesi, 11 Kasım 1986 tarihinde yapmış olduğu toplantıda Sayın Günay Caymaz'dan boşalan Komite Başkan Yardımcılığına oyçokluğu ile Sayın Dr. Yüksel Tüccaroğlu'nu seçmiştir. Saygı ile arz ederim.

**Mustafa Karpaslı
Dilekçe Komitesi Başkanı.**

BAŞKAN - 5. Sayın Kenan Akın'ın izin istemi vardır. Lütfen okur musunuz?

KATİP -

7 Kasım 1986

**Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.**

Ozel işlerim dolayısıyla 10-20 Kasım 1986 arası Türkiye'de bulunacağımdan bilgilerinize saygı ile sunar, bu tarihler arasında izinli sayılmamı rica ederim.

**Kenan Akın
YDP Gazi Mağusa Milletvekili**

BAŞKAN - Gereken izin verilmiştir.

Sayın milletvekilleri; sıra gündem dışı konuşmalara gelmiştir. On altı gündem dışı konuşma vardır. Üç taneye içtüzük gereğince söz veriyorum. Diğerlerini oylamaya koyacağım.

Birincisi; Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın.

İkincisi: Yeni Doğu Partisi Lefkoşa Milletvekili
Sayın Emin Uzun'un,

Uçuncüsü; Ulusal Birlik Partisi Girne Milletvekili Sayın
Tokıy Varış'ındır. diğer gündem dışı konuşmaları oyunuza sunuyorum.
Konuşma verilsin mi, verilmesin mi oyunuza sunuyorum. Kabul
edenler?

KATİP - 20

BAŞKAN - Reddedenler?

KATİP - 25

BAŞKAN - Çekimser?...Yok. 20 kabul, 25 ret, oyçokluğu ile
reddedilmiştir. Bu durumda üç kişiye söz verilecektir. Birinci
sırada olan Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili
Sayın Mehmet Altınay'ın "Özürhülerin sorunlarına ilişkin gündem
dışı konuşma istemi" dir. Lütfen okur musunuz?

KATİP -

27 Ekim 1986

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Cumhuriyet Meclis Başkanlığı,
Lefkoşa.

Özürhülerin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşma
istemimin işleme konmasını saygılarımla rica ederim.

Mehmet Altınay.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Mehmet Altınay.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kesin rakamlar saptanmamış olmakla birlikte, 300'ü aşkın özürli insanlarımız bulunmaktadır. Bunlar 72 tanesi spastik çocuklardır, 72 spastik'in 50'si sıfır ile onaltı yaş grubu arasındadır. 190 civarında görmezimiz bulunmaktadır ve 70'i aşkın sakat insanımız, Sakatların İsdihdamı Yasası altında isdihdam için bütün muameleleri yapılmış, hala bugün bekleyen insanlarımızdır. Bu sakatlarımızın içerisinde kimileri evli, çocuklu insanlardır, iş beklemektedirler. Bu insanlarımızın içerisinde öyle aileler vardır ki; mali gücü zayıftır, parasal yardıma ihtiyaç vardır. Sağlık hakkı olan bu yurttaşlarımızın sağlık bakıma gereksinim olan insanlarımız vardır, Devletin yardım elini beklemektedirler. Anayasamızın 45'inci maddesi sağlık hakkı özürliülere de Anayasamız sağlık hakkı tanımış bulunmaktadır. 56'ıncı maddesi Anayasamız aklıktan koruma hakkına ilişkindir, bu insanlarımızı aklığa karşı korumak da Devletin ödevleri arasındadır. Sosyal Güvenlik Hakkı 55'inci madde ile özürli insanlarımızın da sosyal güvenlik haklarının olduğu tescil edilmiştir. Yine Anayasamızın 57'inci maddesi Özel olarak korunma hakkından söz etmektedir. Devlet, bu madde altında ruhem ve bedenen özürliülerin topluma uyumlarını sağlamak amacı ile onların eğitim, rehabilitasyon, isdihdam ve sosyal yardımlar için gerekli kurum ve kuruluşların kurulmasını öngörmektedir ve yine Anayasamızın 58'inci maddesi güçsüzlerin esenlendirilmesinden söz etmektedir. Az önce arz ettiğim Anayasa maddeleri hayata geçirilmesi halinde, Devletin, bu özürli insanların sorunlarına çözüm getirebileceği kanaatindeyiz ama ne acıdır ki bu alanda da Anayasa kuralları yazılı metinler olmaktan öteye gidememiştir. Bunlara ek olarak Meclisimiz 1981 yılında Dünya Sakatlar Yılında geçirilmiş olduğu Sakatların İsdihdamına ilişkin Yasa vardır.

Bu Yasa da maalesef uzun zamandan beri işletilmemektedir ve geçtiğimiz Meclis birleşiminde Sayın Maliye Bakanının 1987 yılında bunlarla ilgili kuralların işletileceğini işitmek, bizi daha da üzmüş bulunmaktadır. Çünkü, bu insanlar muhtaçtır, yardım edilmesi gerekir. Çoğu aileler mali yönden güçsüzdür. Çocuklarına bez alamayan insanlar ve aileler mevcuttur. Bu ailelerin bu çocukları bu özürlü insanların sorunlarına duyarlı biçimde yaklaşmak ve acilen sorunlarına çözüm getirmek kaçınılmazdır. Özürfler Federasyonu'nun yaptığı birçok girişimler vardır. Bunlar arasında kendilerine vadedilen Sosyal Yardım Tüzüğünde değişiklik yapılarak, özürlü çocuğu olan ailelere yardım yapılması gündeme getirilmiştir. Aynı gerekçe, mali kaynak yok. Kaç tane özürlü aile vardır ki bu Devlet, Anayasa kurallarına rağmen bunlara yardım elini uzatamıyor. Özürlü aileler, spastikler, bunlar uzman getirdi yurtdışından, onların sorunlarına ilişkin raporlar hazırlandı. Cumhurbaşkanının başkanlığında bu Rapor doğrultusunda birtakım önlemler alınması öngörüldü. Ama somut biçimde bu Rapor doğrultusunda da olsa özürlü insanların, özürlü ailelerin sorunlarına yaklaşıldığını görmemenin üzüntüsü ile yaşamaktayız, görmekteyiz ve daha da acı gerçek değerli arkadaşlar; 1986 yılında Sakatların İstihdamı Yasası altında başvurup, sağlık kurullarından, değerlendirme kurullarından geçen altmışa yakın sakat yurttaşımız sözkonusu idi. 1986 Malı Yılı Bütçesi yapılırken ben o dönemde Çalışma Bakanı olarak Bakanlar Kurulunda ödenek ayrılmasını, böyle bir Yasa ile Devletin sorumlu olduğunu söylediğimde, o günlerde ilgili Bütçe Dairesi Müdürü, özel bir ödeneğe gerek olmadığını, Maliye Bakanlığı altında global rakam olduğunu, o rakamdan bu yıl, 1986 yılı içerisinde birçok sakatın istihdam edilebileceğini söylemişlerdi. Ödenek olduğu söylenmişti. Ama aradan zaman geçiyor, sakatların herhangi birinin istihdam edilmemesi üzerine 13 Mart tarihinde Bakanlar Kuruluna sakatların istihdamına ilişkin önerge götürülmüştür ve

Bakanlar Kurulunda prensip kararına varılmış, otuz sakatın istihdamı kararlaştırılmıştır. İş yapamaz durumda olanlara sosyal yardım bağlanacak ve özel girişimlerle bunların, diğerlerinin istihdamı ile 1986 yılında istihdam için başvuran tüm sakatlar işe yerleştirilecekti. Ama ne acıdır bugün, evimize, Beyarmudu'na gelip de şikayet eden, Devlet ciddiyetinden şikayetçi olan sakatlar vardır. Bu acıdır değerli kardeşlerim. Devletin itibarını, ciddiyetini, hele bu konuda zedelemeye hakkımız yoktur. Onun için bu konuyu iki hafta sonra, gündem dışı konuşmaların sınırlanmasından iki hafta sonra gündeme getirebiliyoruz.

Bir yeni bütçe yılı yaşanmaktadır. En azından bu dönemde bu sorunların konuşulması gerektiğine inanıyoruz. Hem de alay ettik bu insanlarla değerli arkadaşlar, alay etti Devlet. Bizim de sorumluluğumuz olduğu için, bunları konuşma sorumluluğunu hissediyorum burda. Karar alınmıştır ve üçlü bir komisyon, bu sakat insanları Güzelyurt'tan, Karpaz'dan taşıdık Lefkoşa'ya getirdik. Neydi amaç? Ne iş yapabileceklerini saptayacaktık. Bu sakat insanları, "Üçlü Komisyon", Çalışma Dairesinden ve Maliye Bakanlığında üçlü bir komisyon oluşturuldu ve 57 sakat Çalışma Dairesine geldi. Mülakatları yapıldı bu insanların, Mart, Nisan ayında bu gerçekleşti. Uzerinden altı ay geçmiştir, bu insanlar evli insanlardır az önce de söylediğim gibi, muhtaç insanlardır ve Devlet süratle bunların yardımına koşmak durumundadır. Bu insanların içerisinde görmezler vardır, bu insanların içinde hareket sistemi tamam olmayan ve hepsinin %40'ın üzerinde sakatlık derecesi olan insanlardır. Şimdi o dönemin Çalışma Bakanı, Bugün Meçliste bir milletvekili olarak bu durum karşısında değerli arkadaşlarım; huzursuz olmaz mıyız, rahatımız kaçmaz mı? Biz görevi devrettik ama Devlet devamlıdır. Devlettir bugün, bu sakatları ortada bırakan, Devlettir, bu sakatların onuru ile oynayan Devlettir, bu ciddiyetsizliği yapan.

Biz sakatları çağıracağız, mülakat yapacağız ve her gün kapılarımızı aşındıracak, bugün bizde sorumluluğumuz olduğu için evimize kadar bu insanlar gelip, hani ya bizi mülakata çağırmaştınız, hani ya birtakım kararlar aldınız, ne oldu? Diye kapımıza kadar bu insanlar, kimisi ayağı, kimisi yanında birisini alarak gelip rahatsız etmek zorunda kalıyor bizleri. Bu açıdır değerli kardeşlerim. En azından partizamlık konularını getirdik ciddiye almıyorsunuz, diyalok yok aramızda. Baskılar getirdik, ciddiye almamak ısrar ediyorsunuz. Bu konuda olsun söylediklerimizi ciddiye alınız, bu insanlardan yeterince oynadık bundan sonra oynamayalım. 1987 yılı mazarettir, özürdür bunu kabul etmeyiz. . Bu insanların sorunlarına çözüm getirmek zofundasınız. Anayasanın verdiği görevdir, biz, yasaların verdiği görevdir, insanlık ödevidir. Oysa bunu yapacağımız, bu insanlarla Devlet dalga geçiyor. Olacak iş değildir. Bunu yapamazsınız, yapmamak gerekir. Bu bizim kişisel meselelerimizin üstünde, mücadelelerimizin üstünde insanlık görevidir. Bu konu yarından tez yok çözülmelidir . Ne cevap vereceğiz bu insanlara? Madem ki bu insanların sorunları çözülemeyecekti, niye alet ettiniz devlet memurunu , dairesini de bu insanları köylerinden çıkarıp getirdik, mülakat da yaptık? 30 sakatı isdihdan edemeyecek kadar Devletin mali olanağı yoksa, bunca değeri çığnemek çok daha büyük maliyetleri vardır, çok daha büyük bedeli vardır ve bu insanlar öyle duruma düştü, gazete-lerde, yayın organlarında yayınlar yapılmak zorunda kalır, açık çağrılar yapmaktadırlar. Bütçeyi inceledim, 87 yılının, değişen bir şey yok, aynı türden ödenekler devam etmektedir. Demek ki keyfe kalmış bir şeydir, keyfi bu işleri bırakamayız. Her gün bu insanları kapımıza getiremeyiz ve bugün sayıları 60 iken 70 oldu, beklemektedirler bu insanlar yardımımızı ama bu meseleye bile partizan-lığı karıştırsak, bu sorun çözülmez.

Ve biz, bu kadar sakat insanın istihdamını beklerken, acıyla bize sakat - özürlü elmasına rağmen işten durdurulup da bize başvurular insanlarımız oldu. Bugün diğer özürhüleri de istihdamını beklerken işinden olan özürhüleri vardır. Örnek mi istersiniz? İşte Sanayi Holding'de bize sadece başvuran bir tanesi, ayağı tahtadan, bilet, piyango bileti satmak zorunda kaldı. Çocuk sahibidir, aile geçindirmektedir. Kapı dışarı edildi. Bırakın dışardakilere olanak sağlamayı, kapı dışarı edildi. Bir tane var, her hafta karşında görüyorum. İzne çıkarılmış o da Sanayi Holding'de iş beklemektedir. Ve değerli kardeşlerim; bir yerde belediyede partizanca bir yaklaşım, bir sakat işinden edilebilmektedir. Bunlar bize ulaşanlar, ulaşmayan, ceza içinde yaşamaya mahkûm bırakılan nice sakatlar vardır. Ama bunlar bile partizanlıktan, bunlar bile partizanlıklardan paçalarını kurtaramamışlardır. Somut bir örnek vereyim, bu acı gerçekleri görmeniz için. Bir belediyede bir sakat yurttaşımız, bir ayağı,-basında da çıkmıştır,- bir ayağı felçli %40'ın üzerinde ve bu çocuk askerlikten de muaf tutulmuş sakat olduğu için. Bu konuları ben gündeme getirdiğim zaman işçi fazlalığı var diye Sayın Başbakan cevap vermişti. O gün işten durdurulan bir kişiydi, şimdi oldular dört kişi ve bu dört kişinin içinden biri de özürlü. Özürlü olup olmadığına da bakılmaksızın, evli, iki çocuk sahibi muhtaç olup olmadığına da bakılmaksızın, Devlet, işsizse iş vereceğine, işte olan bir yurttaş kapı dışarı edilmektedir. Ama kimsenin kılı kıpırdamıyor. Teplu sözleşmeye aykırı, sakat olduğu için hakları var, onlar da çığnemiş ve ihbar da verilmeden; evli, iki çocuk sahibi, eline kâğıdı veriliyor, ihbar yok, toplu sözleşme çığneniyor, hemen kapı dışarı atılıyor. Hangi vicdan, hangi insanlık bunları içine sindirebilir, kaldırabilir? Bir sakatı olsun bu şekilde bir muameleye tabi tutmayınız. Bunları olsun yapmayınız, yazıktır. Bu insanlar düşünce ayrımı gözlemeksizin korumaya muhtaç insanlardır. Hiçbir gerekçe : bir sakatı toplu sözleşmesi olmasa bile, bir sakatı kapı dışarı etme hakkını vermez. Viedan

da bunu kabul etmez. Bunları biz 1986 yılında gündeme getirdiğimizde, bakacağız, edeceğiz, acele etme, vereceğiz. Bizim acelemiz yok. Ama bu insanların var değerli kardeşlerim. Mali sorunları var, sağlık sorunları vardır, rehabilitasyon sorunları vardır. Onların aceleleri vardır. Bu konuya bu kadar rahat ve hafiften bakamayız, sizin de bakmanızı istiyoruz. Ama bir on üç ay Hükümet dönemi ve şimdi bundan sonraki dönem ve bakıyoruz ki bu konu 1987'de konuşulacak ve görüşülecek. Bu olacak iş değildir. Hükümeti bir an önce bu sakatların, özürliğin bütün sorunlarını ivedilikle çözmeye ve bu insanlara devletin yardım elini uzatmaya çağırıyorum. Bu konuda hele, hiç bir mazaret, hiç bir gerekçe de kabul etmenin olanağı yoktur. En azından bu konuda sorunları olduğunu görüyoruz ve bize mazaret ve bir takım eleştirilerimize kaçamaklı cevaplar yerine bu insanların sorunlarına ivedi çözüm getiriniz. Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mehmet Altınay. Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM - Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; bundan iki oturum önce sakatların istihdamı konusu yine gündeme getirilmiş ve burda dile getirilen konulara cevabımızı vermiştik. Yalnız Sayın Altınay'a bir şey hatırlatmak isterim. Sakatların İstihdamı Yasası yine Ulusal Birlik Partisi döneminde ve Ulusal Birlik Partisinin getirdiği bir yasa ile yasalaşmış ve o yasa uygulamaya geçildiği o günden bugüne kadar bir çok sakat yurttaşımız benim şahsen beş yıllık Bayındırlık, Ulaştırma Bakanlığı döneminde, bulunduğum Bakanlığa bir çok

sakat istihdam edilmiştir. Yalnız Toplumcu Kurtuluş Partisi ile Ulusal Birlik Partisi Kealisyonu döneminde bu sakatların istihdamı konusunda gündeme getirilmiş ve bir çalışma yapılmıştır. Yalnız işin en acı tarafı eskiden Maliye Bakanlığı yapmış ve de en üç ay Çalışma Bakanlığı yapmış bir arkadaşımızın bütçe uygulamalarından ve bütçenin işçi istihdamı konusundaki uygulamanın nasıl yapıldığından haberi olmadan burda bir heyecan içerisinde, bir de hezeyan içerisinde yüksek sesle, anlayamadım nedir?.. O kadar...

ALPAY DURDURAN (Lefkeşa) (Yerinden) - Sayın Başkan; Sayın Bakanın dilini dinliyer musunuz?

MEHMET BAYRAM (Devanla) - Sayın Durduran; gelirsiniz burda düzeltirsiniz.

ALPAY DURDURAN (Devanla) - Hezeyan size mahsus bir şeydir.

MEHMET BAYRAM (Devanla) - Hezeyan içindedir. Yani anlayamadığım bir nokta var, nedir bu kadar heyecanlanarak, yani arkadaşımızın?..

ALPAY DURDURAN (Devanla) - Anlayamadınız, çünkü hezeyana bağladınız.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) (Yerinden) - O insanların durumunu anlatınız.

MEHMET BAYRAM (Devanla) - On üç ay Çalışma Bakanlığı döneminizde bütçe uygulamalarından haberiniz olmadan oturduğunuz e sandalyenin farkında mıydınız Sayın Altınay?

MEHMET ALTINAY (Devanla) - Engellediniz. Sakatların işini bile engellediniz.

MEHMET BAYRAM (Devanla) - Farkında değilim oturduğum sandalyenin.

MEHMET ALTINAY (Devamla) - Farkında olmayan ödenek var diye yalan söyleyendir.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Farkında olsaydınız uygulamayı bilecektiniz.

MEHMET ALTINAY (Devamla) - Yalan söylediniz en üç ay. Bakanlar Kurulunda önerge de getirdiğiniz, o da yalan.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

BAŞKAN - Dinleyelim arkadaşlar.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Sakatların istihdamı Bütçe Yasasında ve bütçe uygulamalarında nasıl yapıldığının herhalde farkında değil arkadaşımız. Şöyle yapıyor: İzah edeyim de belki bilgileri elur.

MEHMET ALTINAY (Devamla) - Bize izah etme,yap, onu isteriz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - İzahını al da yapılacak Sayın Altınay.

MEHMET ALTINAY (Devamla) -Sorun çözülsün, o izahatı sen insanlara anlat.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Ha, izahı yapılır.

Devlette işçi istihdamı projelerle yapılır, bir de devlet işçisi altında 03 kaleminde çalışan ödeneklerle yapılır, ve sakatların istihdamı ekseriyetle ve özellikle 03 kalemi ile yapılması icap eden bir kalemdir. Bu ise kadrolu işçi dediğimiz bir sınıftır ve burdan istifalar suretiyle boşalan yerlere mümkün olduğu kadar bu sakatlardan seçilmek suretiyle istihdamı yapılmıştır ve Yasada her yirmi beş çalışana bir

kişinin yapılması icap ettiği de emredici kuraldır. Bunun dışında projelerden sakat istihdamı yanlıştır. Çünkü proje bir sakat tekrar sakakta kalır, dolayısıyla bu çöğalan rakamların yapılan çalışmalar içerisinde, çöğalan rakamları bir anda eritmek için doğrudan doğruya Bütçe Yasasına ayrı bir kalemle bunu koymak icap eder Sayın Altınay. Dolayısıyla bu çalışma yapılmıştır ve 87 Bütçesi gündeme geldiği gün bütçeleşecek ve sizin söylediğiniz bu çalışma ve sonuçta çıkan kişilerin istihdamı bu şekilde sağlanacaktır. Biz sakatların istihdamı konusunda nasıl ki Sayın Altınay aynı hassasiyeti duyuyorsa, biz de aynı hassasiyet içinde bu kenya eğiliyoruz. Ama Sayın Altınay'ın da en üç ay Bakanlık döneminde yapamadığının nedenlerini burada ortaya koyarken mutlak surette bütçede ödeneğin veyahutta 03'ündeki münhallerin olması icap ettiğini bilmesi lâzımdı.

MEHMET ALTINAY (Devanla) - Hükümetin sorunu ydu e.

MEHMET BAYRAM (Devanla) - Biz bu olanağı 87 bütçesi içerisinde sağlayacağız ve bundan sonra doğabilecek sakatların istihdamı konusunda da yine 03'te Yasanın emrettiği kurallar içerisinde her yirmi beşe bir çalışanın karşılığı olarak beğalan mevkilere bu sakatlardan istihdam yapılacaktır. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mehmet Bayram.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Açıklama hakkımı kullanacağım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Altınay.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ağır kelimeler kullanmak isteniyorum. Ancak bir gerçeği bir kez daha açıklamak zorunda hissediyorum kendimi. Bu konu, sakatların istihdamı konusu 1986 Bütçesi Bakanlar Kurulunda görüştürken Bakanlığımız tarafından

getirilmiş ve ödenek olduğu Bütçe Müdürü tarafından da teyit edilmiştir. Bütçe geçmiş, o görüşler ışığında bu sorunun çözülmediğini görünce, konuyu 13 Mart'ta hazırladığım Bakanlar Kuruluna bir önergeyle götürdüm. O konuda yine tartışmalar oldu ve ödenek konusu gündeme getirilmedi. Bu sorunun çözüleceği ertaya kendü ve bir komisyon kuruldu. Madem ki ödenek yektu, bir bakanın yalan söylediğini söylemek istemiyorum, madem ki ödenek yoktu ve mümkün değildi, niçin Devlet hem Maliyeden, hem Çalışma Bakanlığından hem de Personel Dairesinden üçlü bir komite oluşturulmuş, Maliye temsilcisi gelip orda ödenek yektur, boşuna bu insanları alay etmeyiniz demiş, bu insanlar hepsi gelmiş mülakat yapılmış da şimdi ni ertaya çıktı? Ben Çalışma Bakanı olarak özürhülerin sorunlarının çözümünü için bütün olanaklarımı seferber ettim. Bunun kusurunu da kabul etmiyorum. Ama Maliye Bakanı özellikle Taşkent Ataşayan çok iyi bilecekler, her geldiğinde, bakalım, edelim. Bu işi atlatarak bugüne gelirse, siz Çalışma Bakanı ne yaptı diye sormakla bu sorumluluktan kendinizi kurtaramazsınız. Bu insanların karşısındaki gerçek devlet...

İBRAHİM KORELİ (Lefkeşa) (Yerinden) - Para yok.

MEHMET ALTINAY (Devamla) - Para var yok, e, sakatı ilgilendirmez. Devlet bunları çağırdı, mülakat yaptı ve şimdi görevini yerine getirmiyor. Sen bana diyebilin, Altınay bir şey yapmadı. Yapmamış olman da bir şeyi değiştirmez. Bu yıl ödenek yektur demen de değiştirmez. Çünkü o sakat orda bunlarla meseleye bakmaz. O özürhü insan sorununun çözümünü bekler. Burada sana bana meselesiyle o insanlara yanıt vermiş olman. O insanlar seni dinliyor, sorunlarının çözümünü istiyor. Sen Altınay, ödenek, mödenek. O insanlara ne?

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Hukuk devletinde yaşıyoruz Sayın Altınay. Ezbere yaşamayız.

MEHMET ALTINAY (Devamla) - Bunlar onları ilgilendirmez. Sakatlar, Özürlüler sizden sorumluluk bekler, görev bekler.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - (Anlaşılmayan sözler)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Altınay.

İBRAHİM KORELİ (Devamla) - Bütçe Dairesinde para var dedi. Paraları ne yaptın? Yarel seçimlerde harcadınız paraları sakatların işte.

ZİYA RIZKI (Girne) (Yerinden) - Usul Sayın Başkan.

BAŞKAN - Usul hakkında, Buyurun Sayın Ziya.

ZİYA RIZKI (Devamla) - Nisap yektur.

KATİP - Nisapla bir şey yok efendim.

ZİYA RIZKI (Devamla) - Ya Meclise gelirsiniz, ya gelmeyiz. Nerededirler. Gelmeyelim hiç.

BAŞKAN - İçtüzük gereği kuliste dinleyebilirler efendim. İçtüzük gereği kuliste dinleyebilirler. Eğer oylama yapılacaksa o zaman yeklama yapacağız efendim.

İkinci gündem dışı konuşmaya söz veriyorum. Yani Boğuş Partisi Lefkeçe Milletvekili Sayın Emin Uzun. BRT konusunda gündem dışı konuşma istemi vardır. Lütfen okur musunuz?

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - Hem muhalefete konuşma hakkını kısıtlıyorlar, hem dinlemiyorlar.

KATİP -

27.10.1986

Sayı: 159/86

**KKTC Meclis Başkanlığı,
Lefkoşa.**

31.10.1986 Cuma günü yapılacak olan Meclis birleşiminde "BRT" konusunda gündem dışı konuşma yapmak istiyorum. Bilgilerinizi ve gereğini saygılarla arz ederim.

**Emin Uzun
YDP Milletvekili**

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emin Uzun.

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - Hükümeti eleştirecen?

EMİN UZUN (Lefkoşa) - BRT'yi eleştireceğim. Bekleyin ve görün arkadaşlar. Daha başlamadan başladınız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; günlerdir kamuyumuzda bir tartışma vardır. Tartışma nedir? BRT'dir. BRT konusu nedir? Yolsuzluk. Neden din hususunda kameralardan sakallılar gösterilmiştir? Neden Devlet Başkanı vaz vermiş ve gidiyor. Tartışmalar devam edip gidiyor. Ama kimse demiyor ki yahu, bu BRT bugüne kadar ne yapmış, doğru mu yapmış, eğri mi yapmış? Bir insan suçlanırken doğrusu da söylenir, eğrisi de söylenir. Biz bugün bunları içimizden geldiği kadar veyahut da bildiğimiz kadar söylemeye bu kürsüden söz almış bulunuyoruz.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Anayasamızın 33. maddesi "herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat özgürlüğüne sahiptir" der.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Yobazlık özgürlüğüne değil ama.

EMİN UZUN (Devamla) - Dinleyin, neden kaçıyorsunuz?

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Dinleriz Emin Bey, dinleriz, merak etmeyin.

EMİN UZUN (Devamla) - "Kamu düzenine, genel ahlak veya bu amaçla çıkarılmış yasalara aykırı olmayan ibadetler, dinsel ayin ve törenler serbesttir" diyor.

RASİH KESKİNER (Girne) (Yerinden) - Kim diyor?

EMİN UZUN (Devamla) - "Kimse ibadete, dinsel..."

Bizi yöneten Anayasa diyor.

"Ayin ve törelere katılmaya, dinsel inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz, dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz.

Sayın Devlet Başkanımız ne yapmıştır? Üniversiteyi açarken gençlerimize buyurun beyler; bütün kitaplar yanında Kur'an-ı Kerim'in de bazı fıkralarını okuyun. "En azından Kur'an-ı Kerim nedir, bu Devlette madem ki dinimiz İslamdır, bundan da bazı bilgiler alın demişti" söylediği bu kadar. Fetva vermiş, vaaz vermiş ortalık kalktı oturdu. Gericilik gelmiş ülkeye. Biz buna katılmıyoruz. Sayın Devlet Başkanımızı bu konuda gerçekten destekliyoruz ve kendisine Yeni Doğuş Partisi olarak müteşekkîrlerimizi bildiriyoruz.

ERGİN ABDULLAH (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Allah desteğinizi daim eylesin Emin.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Allah daimi kılsın efendim desteğinizi.

EMİN UZUN (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Talât.

ERGİN ABDULLAH (Devamla) - Hiç eksiltmesin.

EMİN UZUN (Devamla) - Amin.

Değerli arkadaşlarım; şimdi BRT'mize baktığımızda neler yapmış BRT bir bakalım. Ben diyorum ki bugün BRT'nin yirmi milyon kişi civarında kişiye sesini duyurmaktadır. Bu da bir gerçektir. Nerden biliyoruz? Bazı deliller aldık taa Suudi Arabistan'dan, Cidde'den...

KEMAL EMİRZADE (Lefkeşa) (Derinden) - BRT'nin verdiği dosyacıktan?...

EMİN UZUN (Devamla) - BRT'nin değil, benim kendim derlediğim gerçeklerdir bunlar. Taa Adıyaman'dan, Antalya'dan, Yunanistan'dan gelen mektuplar ve bu BRT Müdürüne teşekkür mektupları gelmektedir. Şimdi bu BRT görev yapıyor mu, yapmıyor mu?

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - Yapmıyor.

EMİN UZUN (Devamla) - Yapıyor.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Yapmıyor, yolsuzluk yapıyor.

EMİN UZUN (Devamla) - Yapıyor destum yapıyor.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Sayıştay raporlarını getirin buraya.

EMİN UZUN (Devamla) - Ona Hükümet cevap verecektir. Hükümet getirdiğinde kalkar orda Hükümet cevabını verir.

BAŞKAN - Lütfen karşılıklı konuşmayalım. Dinleyelim lütfen.

NACİ T. USAR (Devamla) - Yani Emin, bu işi de öğrendim.

EMİN UZUN (Devamla) - Biz bu BRT'nin görev yaptığı inancındayız. Bakın ben size...

NACİ T. USAR (Devamla) - Bu işi de öğrendin vallahı.
Cambazlık eden bize.

FADİL ÇAGDA (Devamla) - Yolsuzluğlara ~~gözetim~~ ediyorsunuz.

BAŞKAN - Dinleyelim lütfen.

EMİN UZUN (Devamla) - 19 Mart, Belge.

19 Mart 1986 tarihli Rum Ta Nea gazetesinin okuyucu
mektuplarından.

"Bayrak'ın propegandası" diyor. "Bayrak'ın," yani
"Bayrak'ın prepagandası" diyor.

Yazı İşleri Müdürlüğüne,

"Bilindiği gibi Bayrak her cuma Rumların seyretmesini
sağlamak için değerli sinema filmleri vizyona koymaktadır.
Rumlar yazıyor bunları.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Siz inanıyor musunuz
değerli filmlere yani gerçekten, öyle midir?

EMİN UZUN (Devamla) - Elbette öyledir.

BAŞKAN - Karşılıklı konuşmayalım lütfen, dinleyelim.

EMİN UZUN (Devamla) - Film arası saat 23.00'e doğru
Rumca bir yorum yayınlanmaktadır. Açıkça Türk görüşleri
değrultusunda propaganda amacını güden ve buna paralel
olarak Rum - Elen görüşlerine iftirada bulunmayı hedef
tutan bu yorumlar daima tahrifat niteliğindedir" diyor.

RASİH KESKİNER (Girne) (Yerinden) - Kim diyor?

EMİN UZUN (Devamla) - Gazete diyor. Rum gazetesi diyor.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Yani CTP'nin Rum tarafındaki uzantısı.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Haravgi'dir be Naci o. Haravgidir o.

EMİN UZUN (Devamla) - Öyle.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Rum tarafına transfer ettiniz?

NACİ T. USAR (Devamla) - El kol atıyoruz dünyanın dört bir tarafına, daha ne istersiniz?

EMİN UZUN (Devamla) - Biz bu konuda sayısız... Örneğin bir Alman televizyoncusu, Almanya'dan gelmiş ve BRT'yi ziyaret etmiş ve teşekkür mektuplarıyla kendilerine bizzat yağdırmıştır. Teşekkür mektuplarını yağdırmıştır.

NACİ T. USAR (Devamla) - Özel Berken de sana teşekkür edecek.

EMİN UZUN (Devamla) - İşte burada bir bifiil basına da geçen, Alman basınında da geçen teşekkürleri vardır. Şimdi biz durmadan Sayın Bayrak Radyosunu suçluyoruz.

NACİ T. USAR (Devamla) - Uç ay önce böyle konuşmadığın için seni dinlemeyeceğim Emin. Uç ay evvel böyle konuşmazdın. İstikrar istiyoruz.

EMİN UZUN (Devamla) - Sayın Naci Talât, dinleyip dinlemekte serbestsiniz efendim.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Tahammülleri yoktur.

EMİN UZUN (Devamla) - Biz Yeni Doğu Partisi olarak elbette ki yolsuzluklara kesinlikle karşıyız. Ama şunu açıkça söylemek gerekiyorsa, bu BRT Yöneticileri, başta Müdürü olmak üzere gerçekten bu BRT'ye büyük ve çok büyük yararlar sağlamışlardır. Onun için ben kendilerine bizat partim adına ve bütün BRT kurumuna saygı ve sevgilerini sunarım. Teşekkür ederim. Sağelun arkadaşlar.

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - Yolsuzluk konusunu da söyleyecektin.

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - Sayıştay Raporlarını getirecektin.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Emin Uzun.

Sen gündem dışı konuşma Ulusal Birlik Partisi Girne Milletvekili Sayın Tokay Varış'ın "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin su problemleri ve yapılması gerekenler" konusıyla gündem dışı konuşma istemi. Lütfen okuyun.

**KATİP -
KKTG Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.**

Onümüzdeki birleşimde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin su problemleri ve yapılması gerekenler konusuyla gündem dışı konuşmak istiyorum. Gereğini rica ederim.

**Saygılarımla,
Tokay Varış
Girne Milletvekili**

**İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI
TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - ... Yalnız sen konuşacan?**

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - Sen ne demek istediğini çok iyi biliyorsun. Oturduğun yerden ahkâm kesme.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Tokay Varış.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Yok, yok ahkam sen kesen. Oyle yüksek yere mertebesi oturdun, ahkâm kesen.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Konuşma hakkımızı da elimizden almaya kalkarsınız.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Almaz kinse hakkını elinden.

TOKAY VARIŞ (Girne) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hemen hemen her gün güncel konu haline gelen ülkemizdeki su problemleri üzerinde bir hazırlık yaptım, bir çalışma yaptım ve ülkemizdeki su kaynaklarının ne olduğunu, bunların kaçta kaçının boşa gittiğini, kaçta kaçının kullanıldığı ve ne yapmamız üzerinde bir çalışma yaparak bunu Yüce Meclisteki milletvekillerimizin ve yetkililerin dikkatine getirmek için bu konuda...

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Yetkililer kimdir Tekay?

TOKAY VARIŞ (Devamla) - Yetkililer burda ilgili Bakan arkadaşımız vardır. Yetkililerden derken...

SALİH USAR (Devamla) - Yani Hükümet demek istiyorsun?

TOKAY VARIŞ (Devamla) - E, yetkililerden dedim ben, artık, dikkatine getirmek için...

SALİH USAR (Devamla) - Anlayalım.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Anlayana sivrisinek saz.

TOKAY VARIŞ (Devamla) - Bu konuda...

SALİH USAR (Devamla) - Çünkü etkilili ve yetkili çok şeyler var bu toplunda.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Anlayana sivrisinek saz.

TOKAY VARIŞ (Devanla) - Bu konuda gündem dışı bir konuşma yapma ihtiyacını duydum.

BAŞKAN - Dinleyelim lütfen, dinleyelim lütfen.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Magusa) (Yerinden) - Bakanı eleştirececeksen, yeksa temennide bulunacan?

TOKAY VARIŞ (Devanla) - Her ikisi de.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin genel su durumu, su sorunları ve önerilerimiz;

Doğu Akdeniz'de bir ada olarak yer almış olan Kıbrıs, tarihin her döneminde su sorunu ile karşılaşmıştır. Yarı kurak Akdeniz iklim türünün hüküm sürdüğü ülkemizdeki su kaynaklarının beslenmesi, düşen yağışlara bağlıdır. Yağış miktarı, Kıbrıs'ın morfolojik yapısına bağlı olarak bölgelere göre değişmektedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 1908-1984 yılları arası yıllık yağış ortalaması 406 mm'dir. Ancak yağış miktarları yılları içerisinde çok değişken bir dağılım göstermektedir.

Ülkemizde suya duyulan gereksinim, başta tarım olmak üzere günlük yaşamımızda ve sanayide gün geçtikçe artmaktadır. Artan su gereksinimine karşılık doğal su kaynakları olanaklarımız ise sınırlıdır. Yağıştan beslenen su kaynaklarımız; dereler, barajlar, göletler ve yeraltı suyu, yeraltı su yatakları (akiferler)dir. Dere akışları yağışa bağlı olup düzensizdir. Derelerin akıttığı suyun yaklaşık %60'ı yeraltı suyunun beslenmesi ve kısmen de yüzey sulamasında değerlendirilmektedir. %40'ı ise denetimsiz olarak akmakta ve bu sudan halen yararlanılmamaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin en önemli su kaynağı, kısaca akiferler denilen yeraltı suyu yataklarıdır. İçme, kullanma ve sulama tarımında kullanılan suyun tümüne yakın kısmı, kuyu ve pınarlar vasıtasıyla bu akiferlerden karşılanmaktadır. Normal yağışlı yıllarda akiferlerin ortalama yıllık beslenmesi 107 milyon m³ civarında olup bu miktar, akiferlerden emniyetli olarak çekilebilecek yıllık su miktarıdır.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Akifer nedir Tokay bey?

TOKAY VARIŞ (Devamla) - Akifer yeraltı su kaynağı, su yatağı...

Halen akiferlerden...

NACİ T. USAR (Devamla) - Yani halk dilinde çanak diyebiliriz.

TOKAY VARIŞ (Devamla) - Evet, çanak diyebiliriz.

Halen akiferlerden çekilen yıllık su miktarı 127 milyon m^3 civarındadır. İçme-kullanma suyu gereksinimi yılda 15 milyon m^3 civarındadır. Sulu tarım alanlarında kullanılan su miktarı kaynak potansiyelinin üzerinde olup bu nedenle su açığımız mevcuttur. Esasen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bölgesine düşen yağışın tamamının teorik olarak sulamada kullanılması düşünüldüğünde, sulama suyu gereksinimini karşılamamaktadır.

Kurak geçen yıllar nedeniyle akiferlerin yeterli beslenmemesi sonucunda kuyu ve pınarlarda önemli oranda verim azalması ve bir kısmının da kurummasına sebep olmuştur.

İklim yönünden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yarı kurak iklim kuşağında olması nedeniyle yeterli yağış alamamaktadır. Dolayısıyla gerek su yataklarımız, gerekse yüzeyde akan derelerimiz yeterli değildir ve su açığımız her zaman mevcuttur.

Şöyle ki 127 milyon m^3 su yeraltı su kaynaklarından çekilmekte, buna mukabil beslenmesi ise 107 milyon m^3 civarında olmaktadır.

Şunu da vurgulamak gerekir ki içme suyu yönünden kaynaklarımız yeterli olmasına rağmen kaynaklarımızdan yerleşim yerlerine su nakil hatları yetersiz oluşu nedeniyle içme suyu yönünden de sıkıntı çekilmektedir.

Ayrıca bahse konu kaynaklardan aşırı sulama maksatları için su çekilmesi su açığının bir diğer nedenidir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin genel yıllık ortalama su potansiyeli 138 milyon m³'tür. Bunu takriben 28 milyon m³'ü henüz kontrol altına alınmaması nedeniyle beşa akıp gitmektedir ki bu da memleketimiz için çok önemli ve çok büyük bir kayıptır.

Genel su açığını kapatmak için yapılan projelere rağmen bazı önemli su yataklarımızın ve derelerimizin Rumlarla müşterek oluşu ayrıca önemli sorun yaratmaktadır.

Bu sorunlu su kaynaklarımız şunlardır:

Güzelyurt bölgesinde akan ve beslenme havzaları Trodos dağlarında olan dereler ile Güzelyurt akiferleridir. İkincisi Beyarmudu akiferi, üçüncüsü ise Mağusa akiferidir.

Ayrıca içme suyu yönünden de içme suyunun müşterek kullanıldığı yerleşim yerleri ile doğrudan içme suyunu Rum tarafından alan köylerimizin oluşu sorunlu olarak durmaktadır. Bu sorunlu yerleşim yerlerimiz ise; Lefkoşa, Mağusa, Akıncılar, Kırıkkale, Erdemli ve Yiğitler'dir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu sorunların giderilmesi için uygulanması gereken nelerdir?

İçme suyunun tasarruflu bir şekilde kullanılması için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki bütün yerleşim yerlerinde sayaçlandırma tamamlanmalı, her köy ve her kentimiz için içme suyunun yönellik tüzük yapılmalıdır.

Yetersiz köy ve kentlerimiz için ek su kaynaklarının araştırılmasına ve değerlendirilmesine çalışılmalıdır.

Denetimli bölgelerde mevcut meyve ağaçları dışındaki ekimler izne tabi olmalı, ayrıca modern sulama sistemlerinin uygulanmasına çalışılmalıdır.

Kontrolsuz olarak boşa akıp giden 28 milyon m³'lük suyun kontrol altına alınması için baraj, gölet projeleri yapılmalıdır ve hayata geçirilmelidir.

Rumlara bağımlı köy ve kentlerimizi Rumdan bağımsız hale getirmek için Lefkoşa-Mağusa içme suyu projesi tamamlanmalı, sınırlı köylerimiz için de su araştırmalarına devam edilmelidir.

Su açığını kapatmak için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan çalışmalar yanında yurt dışından da su getirilmesi için çalışmalara devam edilmelidir. Bu konuda da bazı çözüm önerilerimiz vardır.

Çözüm önerilerimiz de şunlardır:

Memleketimiz yarı kurak ve kurak iklim kuşağında olduğundan alınacak her türlü teknik ve idari tedbirlere rağmen su sorununun tümden çözümlenemeyeceği ancak azaltılacağı bilincinde olarak aşağıdaki önerilerimizin yapılması zaruridir:

İçme suyu işletme tesislerimiz ile izale hatlarımızın ekonomik ömrünü dolduranların mali olanaklara göre bir program dahilinde yenilenmesi.

Köy ve kentlerimizdeki içme suyu israfının önlenmesi için tedbirlerin alınması, yasa ve mevzuat boşluklarının doldurulması. Yetki dağınıklığının sadeleştirilerek etkinleştirilmesi, hatta gerekirse su için zecri önlemler içeren yasalar çıkarılmalıdır. İçme suyu izale hatlarına yapılan müdahalelerin önlenmesi. Bir damla suyun dahi boşa akıp gitmesini önlemek için yapılan baraj, gölet projelerinin devamının sağlanması. Orneğin son birkaç yıldan beri devamlı olarak bütçemize konan, ancak henüz gerçekleşmeyen, yapılmakta olan Gönendere Göletinin süratle tamamlanması ve elde edilen tecrübe ve beceri ile bölgeye büyük ekonomik katkısı tartışmasız olan Kargıyaka Göletinin yapımına süratle başlanması gerekmektedir.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Taşkent onların parasını başka yerde kullandı.

TOKAY VARIŞ (Devamla) - Bu sene de Kargıyaka Barajını artık herhalde başlatacak.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Başlatmazsa beraber boğazını sıkarız kendine.

TOKAY VARIŞ (Devamla) - Beraber. Yeraltı su kaynaklarından yapılan aşırı çekimi önlemek için çıkarılan yasa ve tüzüklere harfiyen uyulmasının sağlanması, ayrıca daha az su isteyen ekonomik değerdeki bitki patenlerinin denenmesi için önlemlerin alınması.

Tasarruflu sulama sistemlerinin uygulanarak su kayıplarının asgariye indirilmesi. Yeni su kaynaklarının araştırılması. Artık suların değerlendirilmesi.

Beni dinlediğiniz için saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Tokay Varış. Buyurun Sayın Bakan.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Kurdunuz tezgahı vallahi.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Meclisi kim işletmez?

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Dinleyin bakalım ne söyleyecek Bakan.

FERDİ SABİT SOYER (Devamla) - Sular ilahı konuşuyor.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bazı arkadaşlarımız dinlemeyi öğrenirse biz de konuşacağız.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Çok zevkle dinleriz. Dinlediğimiz için lâf atarız. Dinlemeyen adam lâf atmaz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın milletvekilleri; Sayın Tokay Varış hakikatten Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin su sorunlarıyla ilgili olarak detaylı bir çalışma neticesinde bugün bu memlekette mevcut su durumunu gayet açıklıkla ortaya koymuştur. Bu arada, yapılması gerekenler hususunda da bazı önerilerde bulunmuştur. Yalnız ben şunu söylemekte yarar görüyorum. Arkadaşımızın yaptığı önerilerin bir çoğu Su İşleri Dairemiz tarafından yapılmaktadır. Ancak bitirilmemiştir, bitirilmeye çalışılmaktadır. Ben şunu söylemek isterim ki; bu seneki 1987 yılı bütçesinde de bilhassa Su Dairesi ve Bakanlığımızın altındaki ödeneklerde bu hizmetleri biraz daha âleriye götürebilmek için ödeneklerimiz mevcuttur ve su sayaçları tüzükler ve bazı kontrollü sulama ile ilgili olarak yaptığı öneriler Bakanlığımızın programı içerisinde mevcuttur. Ve biz bu önerileri nazarı dikkate alarak daha iyisini yapabilmek ve sularımızı daha tasarruflu kullanabilmek, kullanılan her damla

suyun hakkını verebilmek ve ekonomiye katkısını, insanlara katkısını sağlayabilmek için gerekli önlemleri şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da almaya devam edeceğiz. Arkadaşımızın yapıcı önerilerinden dolayı kendisine ve bu konuda yaptığı çalışmadan dolayı hepinizin huzurunda teşekkür ederim.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Törenle takdim etsin bir kopyasını Sayın Bakan.

FADIL ÇAĞDA (Girne) (Yerinden) - İsmarlama konuşma.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Taşkent Atasayan,

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Başkan, Sayın Fadıl Çağda ismarlama konuşma diyor. Yalnız arkadaşımız herhalde buna cevap verecek. Müsaade et de kapasitesi bunları, bu araştırmayı yapacak ve bu konuşmayı hazırlayacak şekilde olduğunu takdir etmek lazım. Kendinizi dev aynasında görmeyin Sayın Fadıl Çağda. Dışardan...

FADIL ÇAĞDA (Devamla) - Oneri eksik bırakıldı. Kutuplardan buzul getirme kaldı.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Dışardan gazel okumak kolaydır. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Taşkent Atasayan.

SALİH USAR (Devamla) - Hemen takdim etsin size bir kopyasını efendim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri;...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bunları grubunuzda konuşabilirsiniz.

BAŞKAN - Gündemimizin birinci maddesi tamamlanmıştır.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sen grubunla konuşman da ben grubumla konuşacağım.

NACİ T. USAR (Devamla) - İktidar partisisin.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Kırık plak gibi on sene var seni dinleriz.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Kendi kendinize hem iktidar, hem muhalefet yapıp kürsüyü taltif ediyorsunuz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla)- Yapacağız. Senin ...

NACİ T. USAR (Devamla)- Bu oyununuzu görmeyecek kadar kör değiliz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla)- Ne oldu?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; ...

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Meclisi kimdir çalıştırmayan?

BAŞKAN - Karşılıklı konuşmayalım lütfen.

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden)- Bu da yeni numaranız.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla)- Siz ...

MEHMET CİVA (Devamla)- Bu da yeni numaranız. On altı tane adam sırada gündem dışı konuşma yapacak.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla)- Yapacak tabii.

BAŞKAN - Lütfen karşılıklı konuşmayalım.

(Anlaşılmayan sözler)

BAŞKAN - Sayın Civa lütfen.

Sayın milletvekilleri; II., III. ve V. kısımlarda görüşülecek konu olmadığından ve gündemin sorular kısmında da VI. kısımdan sonra görüşüleceğinden, şimdi gündemimizin VI. kısmına, görüşülecek tasarı ve önerilerle komitelerden gelen diğer işlere geçiyoruz. Bu kısımda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısı ve Tasarıya ilişkin Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin raporu görüşülecektir. Sayın Komite Başkanının raporunu sunmasını rica edeceğiz. Buyurun Sayın Mustafa Adaoğlu.

III. GÖRÜŞÜLEN İŞLER

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU -
Saygıdeğer Başkan, sayın milletvekilleri;

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ CUMHURİYET
MECLİSİ HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ'NİN
"KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ GÜVENLİK
KUVVETLERİ İÇ HİZMET YASA TASARISI'NA"
İLİŞKİN RAPORDUR.

Komitemiz 4 ve 5 Kasım 1986 tarihlerinde yapmış
olduğu toplantılarda, ivedilikle görüşülmek üzere iletilen
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri İç
Hizmet Yasa Tasarısını, (Y.T.No:117/2/1986) Güvenlik Kuvvet-
leri Yetkililerinin vermiş olduğu görüş ve değerlendirmeler
ile Tasarının ekte sunulan sunuş gerekçesi ışığında incelemiş
ve çalışmalarını tamamlamıştır.

Komitemiz Tasarıda, esasa ilişkin olarak yaptığı
değişiklikler yanında Tasarının Yasa Tekniğine uygunluğunu
düzenleyici ve dil ve Terim Birliğini sağlayıcı biçimsel
değişiklikler de yapmıştır.

Tasarının 1. maddesi aynen ve oybirliği ile kabul
edilmiştir.

Tasarının 2. maddesi yapılan biçimsel değişikliklerle
birlikte ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 3. maddesi, Cumhuriyetçi Türk Partisi
Milletvekillerinin "Askeri memur, sivil personel ve
aylıkçı mukaveleli kişilerin sivil olmaları nedeniyle
hak ve mükellefiyetlerinin ayrı bir yasada düzenlenmesi
gerekmektedir" gerekçesi ile vermiş oldukları red oylarıyla
oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının 4. maddesi aynen ve oybirliği ile kabul
edilmiştir.

Tasarının 5. maddesi, Cumhuriyetçi Türk Partisi Grubu
milletvekillerinin "Güvenlik Kuvvetlerinin savaş hali
dışında barışta da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini
her türlü iç ve dış tehlikelere karşı korumakla
yükümlü tutulmasına karşı olduklarını her türlü "sözcüğü-
nün" çok geniş ve soyut olduğunu, Silahlı Kuvvetlerin
sadece dış savunma gücü olarak nitelendirilebileceğini.
İç Güvenlik ve sivil kişilerle muhatap olma konularında
... askeri makamlara yetki verilmesinin sakıncalı olduğunu

ve bu yetkinin sadece Polis Örgütünü elinde ve yetkisinde olması gerektiğini" vurgulayan gerekçeleri ışığında vermiş oldukları red oylarıyla oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarının 6. 7. 8. 9. 10. ve 11. maddeleri yapılan biçimsel değişikliklerle birlikte ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 12. maddesi, Cumhuriyetçi Türk Partisi Grubu milletvekillerinin "Güvenlik Kuvvetleri Personelinin (Askeri ve sivil) sendikalaşma haklarının yasaklanması ve dernek ve spor kulüplerine girme haklarının sınırlandırılmasının Anayasanın 8. 11. 33. 53. ve 54. maddelerine ters düştüğü" gerekçesiyle vermiş oldukları red oylarıyla oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarıya yeni 13. madde ilave edilerek Birlik ve Kurum Kadrolarının nasıl sptanacağı belirlenmiş ve yeni 13. madde oybirliği ile kabul edilerek Tasarıdaki 13. madde 14. madde olarak ve onu takip eden maddeler de yeniden sayılandırılarak düzenlenmiştir.

Tasarının 14. 15. ve 16. maddeleri aynen ve oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. ve 38. maddeleri yapılan biçimsel değişikliklerle birlikte oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 39. maddesi, Cumhuriyetçi Türk Partisi Grubu milletvekillerinin: " bu madde 48. maddeye atıf yaptığı ve 48. maddenin kendilerince benimsenmediği" gerekçesi ile verdikleri red oylarıyla oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının 40. maddesi yapılan biçimsel değişikliklerle birlikte oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 41. maddesi, Cumhuriyetçi Türk Partisi milletvekillerinin "bu madde 53. maddeye atıf yaptığı 53. maddenin ise kendilerince benimsenmediği" gerekçesi ile verdikleri red oylarıyla oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarının 42. 43. 44. 45. 46. ve 47. maddeleri yapılan biçimsel değişiklikle birlikte ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 48. maddesi, Cumhuriyetçi Türk Partisi Grubu milletvekillerinin. "Yakalama yetkisinin erbaş, er, karakol önöbetçisi ve devriyelere verilerek çok geniş tutulmasının sakıncalı olduğunu, Mahkeme ve Yargıç kararı olmadan kişi özgürlüğünü kısıtlayıcı bir eylem olan yakalamanın bu kadar çok kişi tarafından kullanılmasının özgürlükler açısından getireceği sakıncaları benimsemediklerini" vurgulayan gerekçeler ışığında vermiş oldukları red oylarıyla ve yapılan biçimsel düzenlemelerle birlikte oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarının 49. maddesi, Anayasaya uygunluğunun sağlanması amacıyla yapılan esasa ve şekle ilişkin değişikliklerle ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 50. maddesi aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 51. ve 52. maddeleri yapılan biçimsel değişikliklerle birlikte ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 53. 54. 55. 56. 57. ve 58. maddeleri Cumhuriyetçi Türk Partisi Grubu milletvekillerinin "Savaş hali ve nefsi müdafaa hariç nedeni ne olursa olsun sivil kişilere silah kullanılmasına ve hayat ve vücut bütünlüğünün sona erdirilmesine karşı olduklarını ve kişinin suçu ne olursa olsun o kişinin hayatına silah kullanılarak son verilmesinin insan onuru ile bağdaşmayacağını" vurgulayan gerekçeleri ışığında vermiş oldukları red oylarıyla oyçokluğu ile kabul edilmişlerdir.

Tasarının 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. ve 66. maddeleri yapılan biçimsel düzenlemelerle birlikte oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 67. maddesi, 6. fıkrasının içerdiği kurallar vergi yasası kuralları ile düzenlenmiş olması nedeniyle gereksiz görülerek oybirliği ile maddeden çıkarılmış ve madde 5 fıkrası halinde yeniden düzenlenerek oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 68. ve 69. maddeleri yapılan biçimsel değişikliklerle birlikte ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 70. maddesi, Cumhuriyetçi Türk Partisi milletvekillerinin: "Güvenlik Kuvvetlerinde çalışan memur ve sivil personelin bu Yasa kapsamına alınarak, sendikalaşma, toplu sözleşme, dernek kurma ve diğer hak ve özgürlüklerinin ellerinden alınmasını benimsemediklerini vurgulayan" gerekçeleri ışığında vermiş oldukları red oylarıyla oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarının 71. maddesi aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 72. 73. ve 74. maddeleri yapılan biçimsel düzenlemelerle birlikte ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 75. maddesi, Askeri suç ve Askeri Yargılama ile ilgili kurallar yürürlükteki askeri mevzuatta düzenlendiği için gereksiz görülerek tümüyle ve oybirliği ile ~~Tasarıdan~~

çıkarılmış ve onu takip eden 76. madde 75. madde olarak ve diğer maddeler de yeniden sayılandırılarak düzenlenmiştir.

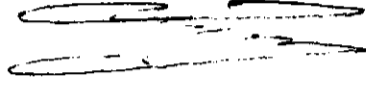
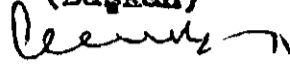
Tasarının 75. maddesi, Anayasanın 122. maddesine uygun olarak yeniden düzenlenmiş ve bu yasa amaçları bakımından Tüzük yapma yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmiştir. Madde yapılan düzenlemelerle birlikte ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 76. maddesi, konunun ivediliği nedeniyle yasanın yürürlüğe giriş tarihi Cumhuriyet Meclisince kabul edildiği tarih olarak değiştirilmek suretiyle ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Yasa Tasarının tümü oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Cumhuriyetçi Türk Partisi Grubu milletvekilleri, maddelere ilişkin olarak verdikleri red oyları gerekçeleri ışığında Tasarının tümüne red oyu kullanacaklarını ve ayrıntılı bilgiyi Genel Kurul'da sunacaklarını belirtmişlerdir.

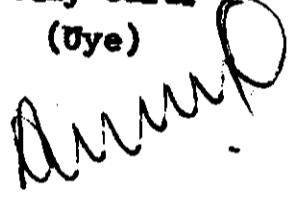
Komitemiz, sunulan rapor ışığında Tasarının kabulünü oyçokluğuyla Genel Kurul'a salık verir.

Mustafa Adaoğlu
(Başkan)

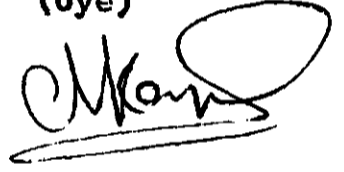

Ahmet Akar
(Başkan Vekili)

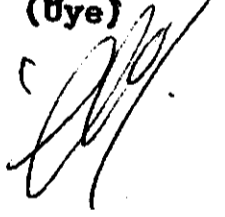
Atay Cafer
(Üye)

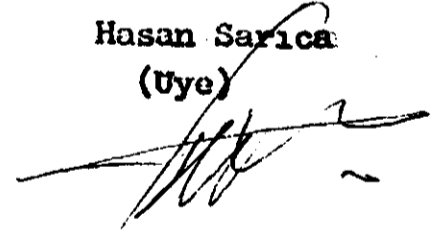
Mustafa Karpaslı
(Üye)

Feridun Onsav
(Üye)

Hasan Sarıca
(Üye)

Çetin Veziroğlu
(Üye)

(Toplantıya Katılmadı)

EK

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
GÜVENLİK KUVVETLERİ İÇ HİZMET
YASA TASARISI

GENEL GEREKÇE

Tasarı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini, topraklarını ve istiklâlini barışta ve savaşta her türlü iç ve dış tehlikelere karşı korunakla yükümlü bulunan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetlerinin; disiplin, astın ve amirin birbirlerine karşı yetki ve yükümlülükleri, müracaat, şikâyet, mükafat, ceza, izin ve kıyafet, Garnizon, merkez ve inzibat subaylığı, nöbet hizmetleri, askerlerin silâh taşıma ve kullanma yetkileri, sağlık hizmetleri ve diğer müteferrik konularına ait kuralları düzenlenektedir.

M A D D E G E R E K Ç E L E R İ

- Madde 1.- "Kısa İsim" olarak ifade edilmiştir.
- Madde 2.- Tefsir kısmına ayrılmıştır.
- Madde 3.- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetlerinin kimlerden oluşduğunu göstermektedir.
- Madde 4.- Güvenlik Kuvvetlerinde Askerler ve Rütbelerinin nasıl olacağı düzenlenmiştir.
- Madde 5.6.7.- Bu maddeler Güvenlik Kuvvetlerinin Genel vazife ve yükümlülüklerini göstermek amacıyla düzenlenmiştir.
- Madde 8.- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetlerine katılan her askerin and içeceği belirtilmiş ve and sureti Madde içinde gösterilmiştir.
- Madde 9.- Güvenlik Kuvvetlerinde Askeri eğitim, ahlâk ve maneviyatın yükseltilmesine, milli duyguların yüceltilmesine özen gösterileceği, erbaş ve erlere askeri bilgilerden başka okuma yazma ve yaşamla ilgili bilgiler öğretileceği belirtilmiştir.
- Madde 10.- Her Askerin esas vazifesinin neler olduğu belirtilmiştir.
- Madde 11.- Sancak, sancağın muhafazası ve sancağın hangi kuruluşlara verileceği gösterilirken aynı zamanda sancağa selâm yükümlülüğü de getirilmektedir.
- Madde 12.- Siyasi partiler, sendikalar ve meslek kuruluşları ile ilişkileri göstermek amacıyla hazırlanmıştır.
- Madde 13.- Rütbe sahiplerinin vazifelerinin neler olduğunu göstermek amacıyla hazırlanmıştır.
- Madde 14.- Her asker, vazife ve hizmet gereği olarak kullanmak ve korumak için kendisine verilen her çeşit devlet malının bakım ve korumasından sorumlu olduğu belirtiliyor.
- Madde 15.- Askerlere birbirlerini selâmlama mecburiyeti getiriliyor.
- Madde 16.- Disiplinin anlamı ve disipline ilişkin kuralları belirtmek amacıyla hazırlanmıştır.

- Madde 17.- Ast'ın vazifelerini göstermek amacıyla hazırlanmıştır.
- Madde 18.- Amirin yetki ve vazifelerinin neler olduğunu göstermek amacıyla hazırlanmıştır.
- Madde 19.- Emrin nasıl verileceği ve emrin ne şekilde yerine getirileceğini göstermek amacıyla hazırlanmıştır.
- Madde 20.21.- Bu Maddeler de askerlerin müracat hakkı düzenlenmiş ayrıca bu müracaatların ne şekilde yapılacağı ve yapılan müracaatlara cevap verme süreleri gösterilmiştir.
- Madde 22.23.
24.25.- Bu Maddelerde şikayet ve usulü, şikayet cevaplama süresi adli soruşturma ve şikayetin reddi ile karar verme yetkisi ve itiraz gibi konular düzenlenerek bu konularla ilgili usuller gösterilmiştir.
- Madde 26.27.- Bu Maddeler de mükafat ve cezanın amacı belirtilerek uygulanmanın ne şekilde yapılacağı gösterilmiştir.
- Madde 28.- Askerlerin izin işlerinin hangi kurallara göre düzenleneceği ve kimlerin izin vermeye yetkisi olduğu, izin işlemlerinin nasıl yapılacağı, izinlerin nasıl uygulanacağı ve izinle ilgili diğer hususların hangi makam tarafından düzenleneceği belirtilmiştir.
- Madde 29.- Askerlerin görev yerinden izinsiz ayrılamayacağı öngörüldükçe nöbetçi ve vazifeli olmayan subay, astsubay, askeri memur ve sivil personelin günlük çalışmanın bitiminde vazife yerinden ayrılabilmesi belirtilmektedir.
- Madde 30.- Kıt'a, karargâh ve kurumlarda günlük çalışma saatlerinin Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca düzenlenmesi öngörülmüştür.
- Madde 31.- Güvenlik Kuvvetlerinde görevli subay, astsubay, erbaş ve erlere hizmet esnasında üniforma giymek zorunluluğu getirilirken, sivil elbise ve üniforma ile hangi yerlere girilip, girilmeyeceği ile bu yerlerin hangi makam tarafından tesbit edileceği belirtilmiştir.

- Madde 32.- Bu Madde ile kinlere askeri kinlik kartı verileceği gösterilirken, asker kişilere bu kinlik belgesini taşımak zorunluluğu getirilmiştir.
- Madde 33.- Garnizon hudutlarının hangi kuruluş tarafından tesbit edileceği gösterilirken Garnizon Komutanlığına ait görev, yetki ve hizmetler ile bunların sivil maaşlarla ilişkileri Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca çıkarılacak talimatta gösterileceği belirtiliyor.
- Madde 34.- Garnizonlarda askeri disiplinin muhafazası, önleyici zabıta ve askeri trafik vazifelerinin Garnizon Komutanlarına ait olduğu belirtiliyor.
- Madde 35.- Garnizon Komutanlarının bu vazifeleri kinlerin marifetiyle yürüteceği gösterilirken, Merkez Komutanlıkları ile İnzibat Subaylıklarının nerelere ihdas edileceği, bunların kuruluş ve kadrosunun hangi kuruluş tarafından belirleneceği gösterilmiştir.
- Madde 36.- Askeri inzibatların yetki ve sorumlulukları belirtilmiştir.
- Madde 37.- Polisin askeri şahsı birliğe veya inzibat karakoluna davet yetkisi belirtilmiştir.
- Madde 38.- Askeri inzibatların diğer askerleri hangi hallerde muvakkat yakalama yetkisine haiz oldukları gösterilmektedir.
- Madde 39.- Askeri inzibat kuvvetlerinin herhangi bir olayda yeterli gelmemesi halinde nereden ve hangi kuruluşlardan yardım talebinde bulunacağı gösterilirken, yardına katılanların inzibat kuvvetlerinin yetkilerine haiz oldukları belirtilmektedir.
- Madde 40.- İnzibatların vazifeli buldukları zamanlarda silâh taşınma ve silâh kullanma yetkisine sahip oldukları belirtilmektedir.
- Madde 41.- Kışla, konak ve orduğâhlarda komutanlığın kinlere ait olduğu gösterilmektedir.
- Madde 42.- Kinlere kışla subayı dandığı belirtilirken bu subayların görevlerinin ne olduğu gösterilmektedir.

- Madde 43.- Nöbet hizmetlerinin mahiyet ve anlamı belirtilmektedir.
- Madde 44.- Kit'alarda, karargâhlarda ve askeri kurumlarda nöbet hizmetlerine tabi tutulacak personelin kimler olacağı, nöbet hizmetlerinin yapılaş tarzı ve şekli ile nöbetçilere ait vazifelerin talimatla belirlenmesi öngörülmüştür.
- Madde 45.- Karakol, karakol nöbetçisi ve devriyenin ne olduğu tarif edilirken, kıtası olmayan karargâh veya askeri kurumların karakol nöbetçisi veya devriyelerin nerden tonin edileceği gösterilmiştir.
- Madde 46.- Her Kit'a veya Kit'ası bulunan karargâh ve askeri kuruma bir nizan karakolu çıkarma mecburiyeti getirilirken bu nizan karakollarının vazifelerinin neler olduğu ve nasıl yapılacağı gösterilmektedir.
- Madde 47.- Karakol, karakol nöbetçisi ve devriyelerin hangi hallerde tutuklana yetkisine sahip oldukları gösterilmektedir.
- Madde 48.- Muvakkat yakalanmanın ne şekilde yapılacağı ve nasıl bir yol takip edileceği belirtilmiştir.
- Madde 49.- Hazır kit'anın hangi zamanlarda ve ne şekilde bulundurulacağı belirtilmiştir.
- Madde 50.- Asayişin sağlanması için Silâhla Kurvâtların kullanılması ve olağanüstü durum ilânı halinde vazife ve yetkilerinin yürütülmesi özel yasa hükümlerine göre yapılacağı belirtilmiştir.
- Madde 51.- Askerler, Subaylar ve Astsubayların silâh taşınaya yetkileri düzenlenmiştir.
- Madde 52.- Askerlere silâh kullanma yetkisi verirken bu yetkinin hangi durumlarda kullanılacağı gösterilmektedir.
- Madde 53.- Asayiş görevlerinde silâh kullanmak için hangi koşulların bulunması gerektiği gösterilmektedir.
- Madde 54.- Silâhın ne şekilde kullanılacağı belirtilmektedir.

- Madde 55.- Ateş emrini, ateş emrinin verilmiş olması koşuluna bağ-
larken, şartlar gerektiriyorsa ateş emri verilmiş
olsa dahi her askerin silâhını kullanabileceği belirtil-
mektedir.
- Madde 56.- Ateş emri vermeye yetkili şahısların kimler olduğu belir-
tilmektedir.
- Madde 57.- Silâh Kullanma emrini veren birlik komutanı ile silâhını
kullanan askerin sorumluluğu belirtilirken, silâh kullan-
ma yetkisine haiz bulunan her asker veya silâh kullanma
emrini vermeye yetkili her komutan yasanın tayin etmiş
olduğu müsaadeleri yerinde ve zamanında kullanamaz ise
fiilin mahiyetine göre cezalandırılacağı öngörülmüştür.
- Madde 58.- Sağlık hizmetlerinde esasın ne olduğu belirtilmektedir.
- Madde 59.- Sağlık hizmetlerinden kimlerin sorumlu olduğu gösteril-
mektedir.
- Madde 60.- Hastalanan askerlerin ve sivil memurların muayene ve teda-
vilerinin hangi kurum ve kişilerce yapılacağı ve nasıl
bir yol takip edileceği belirtilmiştir.
- Madde 61.- Subay, Astsubay, Askeri Memur, Erbaş ve Erlerin sağlık
muayeneleri ile ilgili hususlar belirtilmekte bu sağlık
muayenelerinin ne kadar zamanda bir yapılacağı gösteril-
mektedir.
- Madde 62.- Hastalanan ve ölen erbaş ve erlere uygulanacak usuller
gösterilmektedir.
- Madde 63.- Hastalanan subay, astsubay ve askeri memurlar ile enekli-
lerin ve bunların ailelerine uygulanacak usul gösterilnek-
tedir.
- Madde 64.- Bu yasa kapsamına girenlerin tedavi giderlerinin hangi
hükümlere göre yürütüleceği belirtilmektedir.
- Madde 65.- Günlük yoklamaların hangi amaçla yapıldığı belirtilirken
bu yoklamaların günde kaç defa yapılacağı gösterilnek-
tedir.

- Madde 66.- Sosyal tesislerin hangi anaçlarla kurulabileceği belirtilirken bu tesislerin sernayelerinin hangi ödeneklerden karşılanacağı ve bu tesislerden elde edilen gelirlerin nerelerde kullanılacağı gösterilmektedir.
- Madde 67.- Her kışlada askeri kantinlerin hangi anaçla kurulacağı belirtilirken kantinlerin işletilmesinde elde edilen gelirlerin nerelerde kullanılacağı gösterilmektedir.
- Madde 68.- Subay, Astsubay, askeri nemur, askeri hâkim, askeri savcı ve sivil personel ile ailelerinin hangi askeri nakil vasıtalarından yararlanabilecekleri belirtilmiştir.
- Madde 69.- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetlerinde çalışan askeri nemur ve sivil personelle ilgili çeşitli kurallar belirtilmiştir.
- Madde 70.- Askeri öğrencilerin astlık ve üstlük ilişkilerinin ne olduğu belirtilmiştir.
- Madde 71.- Askeri merasimlerin Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığına yapılacak merasim protokol talimatı kurallarına göre yapılacağı belirtilmiştir.
- Madde 72.- Güvenlik Kuvvetleri mensuplarının kedi kit'a; Karargâh ve kurunları içerisinde amatör spor faaliyetlerinde bulunabilecekleri belirtilirken lisanlı sporcuların izinli buldukları zamanlarda Güvenlik Kuvvetleri komutanlığının izin vermesi koşuluyla spor kulüplerinde her çeşit müsabaka ve antrenmanlara katılabilecekleri öngörülmüştür.
- Madde 73.- Esirler ve mültecilerin yedirilmesi, giydirilmesi, esirlere yapılacak muameleler ve esirlerle ilgili diğer işlemlerin yapılacak bir tüzükle düzenleneceği belirtilmiştir.
- Madde 74.- Bu yasanın öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeyenlerin suç işlemiş olup Güvenlik Kuvvetleri Mahkemesinde yargılanacakları belirtilmiştir.

- Madde 75.- Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığına talimat yapma yetkisi verilmiştir.
- Madde 76.- Yasanın hangi zaman yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mustafa Adaoğlu.
Rapor gerekçeleri içeren eki okunmadan doğrudan doğruya tutanağa geçirilmiştir.

Sayın milletvekilleri; rapor ve Tasarı üzerinde söz almak isteyen var mıdır? Buyurun Sayın İsmail Bozkurt.

İSMAİL BOZKURT (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; önemli bir yasa şu anda gündemimizdedir, görüşmek üzereyiz. Bu Yasa ve bunun gibi yasalar aslında bir ülkenin Anayasası kadar önem taşıyan yasalardır. Çünkü Anayasa sistemini hayata, yaşama geçiren yasalardır. Dolayısıyla çok iyi incelemelerin titizlikle incelemeleri ve Anayasal sistemde de muhakkak surette uydurulmaları gerekmektedir. Oysa ki bu Yasa Tasarıları ile ilgili olarak yapacağınız ilk eleştiri Meclisin çalışmaları bakımından bu Yasanın yeterli düzeyde incelenmediği, gerektiği şekilde incelenmediği ve çok süratli bir şekilde geçirildiği ve dolayısıyla da bize göre görüşülmesinin Meclis Genel Kurulunda görüşülmesinin erken olduğu şeklindedir. Üstelik bu Yasanın Komite aşamasındaki görüşülmesi sırasında usullere de pek riayet edilmiştir. En başta Komiteler için Meclis Başkanlık Divanının saptadığı çalışma günü vardır. Hukuk Komitesi için Pazartesi günü saptanmıştır. Ansızın başka bir gün toplantıya çağırılmıştır ve yeterli derecede de üyelere duyurulmamıştır. Orneğin; bizim üyemiz çağrıyı almamıştır zamanında, o gün sabahleyin saat 9.30'da partiye telefon edilmek suretiyle bu arkadaşımızın Komiteye katılması sağlanmak istenmiştir. Tabii katılamamıştır. Çünkü, aynı gün içinde, o organizasyon içindeki grubun da bir milletvekilinin Komiteye gelmesi pek kolay değildir. Üstelik de ikinci toplantısı, 5 Kasım tarihinde yapılan toplantısı ise Komitenin hiçbir çağrı yapılmadan, o gün orda, Komitede hazır

bulunanlara haber vermek suretiyle yapılmıştır ve bu şekilde de en azından bizim yönümüzden, Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak bizim yönümüzden, bu Yasayla ilgili görüşlerimizi, önerilerimizi Komite aşamasında dile getirmemiz olanağı verilmemiştir. Bunu belirtmek gerekir.

Yasa Tasarısının yeterli derecede incelenmediğine başka bir örnek veyahut kanıt da sanıyorum, bugün Cumhuriyet Meclisi Başkan Vekili Sayın Sait Güven imzasıyla 11 Kasım 1986 tarihli bir yazıyla bize iletilen Tasarıdaki maddi hatalarla ilgili yazıdır.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Esasa ilişkin düzeltmeler yapıldı onun için. Nasıl yaparsınız bunları?

İSMAİL BOZKURT (Devamla)- Otuz dokuz, esasa ilişkin düzeltmeler de var. Ona değineceğim. Otuz dokuz hata belirtilmektedir burda sayın arkadaşlar. Hemen hemen her maddesinde hata vardır. Bu Yasanın yeterli derecede incelenmediğinin apaçık bir kanıtıdır. Yani, kendi kendine söylemektedir, kendi kendine konuşmaktadır.

Ustelik de sayın arkadaşlar, sayın milletvekilleri; bu yapılan düzeltme de bize göre yasa dışıdır. Çünkü, usulüne uygun olarak düzeltme yapılmamıştır. İçtüzük gayet açıktır. 46'ncı maddesi vardır İçtüzüğün. 46'ncı maddesi maddi hataların düzeltilmesini öngörmektedir. "Bir tasarı veya önerinin komitede kabulünü gerektirecek son oylamanın yapılmasından önce, metinde yazılış veya sıra bakımından bozukluk olduğu veya maddi hata bulunduğu, iki üye tarafından sözlü olarak ileri sürülür ve bu görüşe, hazır bulunan komite üyelerinin salt çoğunluğu katılırsa, tasarı veya öneri metni istem uyarınca yeniden gözden geçirilir ve düzeltilen maddeler de yeniden oylanır. Komite Başkanı gerekli görürse isteminin yazılı olarak yapılmasını isteyebilir." Burda, sayın arkadaşlar; İçtüzük Komite raporu bağlanmadan önce maddi hataların düzeltilmesini, nasıl düzeltileceğini belirtmektedir. 44'üncü madde ise, (9)'üncü fıkrasıyla ek raporların nasıl düzenleneceğini ortaya koymaktadır ki huzurumuza çıkmış olan ek bir rapordur. O madde veyahut da fıkrada şöyledir: "Komiteler, Genel Kuruldan geri aldıkları veya Genel Kurulca kendilerine geri verilen tasarı veya önerileri veya bunların belli maddeleri için gerekli görürlerse ek raporlar düzenlerler. Bu raporlar da yukarıdaki kurallara bağlıdır". Yani ek raporların hangi koşullarda ortaya çıkabileceği burda belirtilmektedir.

ve yine 96. maddede ikinci görüşme olduktan sonra yani Meclis Genel Kurulunda Tasarının tümü görüşüldükten sonra maddi hataların nasıl düzenleneceğini öngörmektedir.

Yani sayın arkadaşlar; bir kural vardır. Komite raporları hazırlanır, tüm üyeler tarafından imzalanır, ayrıca içtüzükte gayet ayrıntılı bir biçimde üç-dört maddesinde maddi hataların nasıl düzeltileceğini öngörmektedir. Dolayısıyla Meclis Başkanının veyahutta Komite Başkanının komiteyi toplamadan maddi dahi olsa, maddi dahi olsa rapor konusunda değişiklik yapmak hakkı ve yetkisi yoktur. Oysa ki bize gönderirken yazıda şöyle denilmektedir.

"Sayın milletvekilleri; Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısının yazımında bazı yanlışlıkların yapıldığı Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığınca saptanmış ve ekte sunulan yanlış doğru cetveli hazırlanmıştır.

Bu nedenle sözkonusu Tasarı Genel Kurul'da Komite Başkanlığınca hazırlanan yanlış doğru cetveli çerçevesinde düzeltilmiş şekliyle görüşülecektir.

Saygıyla bilginize sunulur." Böyle bir yetkisi yoktur. Çünkü burda doğrudan doğruya raporun yerine kendisini koymaktadır. Komite Başkanının böyle bir yetkisi yoktur sayın arkadaşlar. Dolayısıyla orda da bir hata yapılmıştır.

Daha da önemlisi sayın arkadaşlar; bu acele davranış içinde gerçi biraz önce üçüncü oylamasıyla, üçüncü okunuşuyla ilgili olarak yapılan oylamada gerekce

Sancak Töreninin ertelenemeyeceği belirtilmiştir. Biz ilk defa böyle bir gerekçeyi işittik. Fakat gerekçe ne olursa olsun sayın arkadaşlar, usullere aykırı davranılamaz. Çünkü usuller, yöntemler Anayasanın bir parçasıdır ve usuller, yöntemler demokratik işleyişe bir yön vermek için çok önemli hususlardır. Eğer usulleri, yöntemleri bir tarafa bırakırsanız anarşi doğar, disiplin içinde çalışma mümkün olmaz.

Dolayısıyla hiçbir koşul Meclis usullerine aykırı bir yasa geçirmeye hak verdirmez. Bunu özellikle vurgulamak gerekir. Burda da gerekçe ne olursa olsun bize bu hakkı vermez. Kaldı ki şimdiye kadar söylediklerimin çok daha ötesinde sayın arkadaşlar çokça aykırı hususlar vardı, İçtüzüğün kurallarına açıkça ilgili hususlar vardır ve bizim Anayasamıza göre İçtüzük Anayasanın bir parçasıdır. Çünkü Anayasa İçtüzüğün nasıl yapılacağını belirtmektedir. Dolayısıyla Anayasal prosedürümüze de aykırı bir durum ortaya çıkmaktadır. Madde 83'ü bilgilerinize getiriyorum.

İçtüzüğün madde 83 (3). fıkrası "Yasa Tasarı ve Önerileri halkın bilgisine sunulurken gerçek ve tüzel kişilerin bu tasarı ve önerilere ilişkin görüşlerini en geç yirmi gün içinde Başkanlığa sunmaları gerektiği de belirtilir. Ancak bu süre ivedi olanlarda en geç yedi gündür." Bu husus sayın arkadaşlar; Resmi Gazetede yayınlanan tasarıları halkın bilgisine getirmek, Anayasamız görüşülürken tartışma konusu olmuş, Anayasaya sokulmak istenmiş, fakat ondan sonraki düzenlemeyle İçtüzükte kesin olarak yer almıştır. İleri bir aşamadır, birçok ülkelerdeki bir uygulamadır, güzel bir aşamadır. Ama bunu da çiğnememek gerekir. Ne diyor; bir önemli yasa tasarıları Meclis Başkanlığı tarafından Resmi Gazetede yayınlanacak deniyor ve halk ilgili örgütler bilgi sahibi olacak, önerileri varsa, önerileri varsa halkın veyahutta ilgili örgütlerin düşünceleri varsa Meclis Başkanlığına iletebilsinler. Bu ve o kadar ki ivedi konularda bile, ivedi konularda bile bu sürenin verileceği belirtilmektedir.

Normalde yirmi gün olan süre, ivedi olan konularda sadece yedi güne düşmektedir. Oysa ki sayın arkadaşlar, elimizdeki Resmî Gazete'de 4 Kasım 1986 tarihinde yayınlanmıştır bu Yasa Tasarısı Resmî Gazetede. Halbuki raporda da görüyoruz, Komitemiz 4 Kasım ve 5 Kasım tarihlerinde toplanmıştır. Yani, Tasarının Resmî Gazete'de yayınlandığı gün Komitede de görüşülmeye başlanmıştır. Oysa ki ...

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa)(Yerinden)- Ve bitirildi de aynı zamanda.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Davetiyeler de ...

İSMAİL BOZKURT (Devamla)- Ve bitirilmiştir de. Oysa ki bitirilmesi de önemli değil, ...

NACİ T. USAR (Devamla)- İkinci size yardımcı olmadı mı bu konularda Sayın Adaoğlu? Şimdi başka türlü yapmaya çalışıyorsunuz.

İSMAİL BOZKURT (Devamla)- Önemli olan şey arkadaşlar, 4 Kasım'da yayınlandı madem ki, yedi gün 11'ine kadar bekleyip de öneri gelecekse, düşünce gelecekse onları da değerlendirmek gerekirdi. Komitenin buna yetkisi yoktur. Çünkü bu gayet açık ve isteğe bağlı bir kural da değildir. Zorunlu, emredici bir kuraldır İktüzüğe. Bunu çiğneyerek ve Komite bu süreyi atlatarak bu Yasayı bu Yasa Tasarısını görüşemez. Tüm bu nedenlerle sayın arkadaşlar Yasanın içeriğine girmeden bu aşamada şunu söylemek istiyoruz: Bize göre usuller çiğnenmiştir bugüne kadar. Eğer, bugün bu Yasayı görüşürsek dahada çiğneyeceğiz, açıkça çiğneyeceğiz ve Anayasa Mahkemesinin de iptaline açıkça bir gerekçe hazırlayacağız. O bakımdan bizim önerimiz şudur: Bugün bu Yasa görüşülmesin, ertelenmesini öneriyoruz. Daha doğrusu Komiteye yeniden havale edilmesini öneriyoruz. Komite yeniden usulüne uygun olarak değerlendirsin bu Yasa Tasarısını, İktüzüğüne uygunluğunu sağlasın, ondan sonra gelsin Meclis önüne, Meclis Genel Kurulunun önüne ve o aşamada görüşelim. Aksi takdirde büyük bir hata yapacağız, hukuki bir hata yapacağız. Biz eğer ısrar edilirse bugün görüşülmesine, en azından bu nedenden, bırakın başka nedenleri de olabilir, ama en

azından bu nedenden, usulüne aykırılığı dolayısıyla red oyu vereceğimizi belirtmek istiyorum. Saygılar sunarım.

Yazılı olarak da sunuyorum Sayın Başkan. Onerimiz; Komiteye tekrar havale edilmesidir Yasanın.

(Onerisini yazılı olarak Başkana verir.)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın İsmail Bozkurt.

KATİP - Sayın Komite Başkanı açıklama yapacak.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Komite Başkanı.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Komiteyi toplamanız lâzım.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa)(Yerinden)- Demokrat bir arkadaşımız olarak.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU- Saygıdeğer Başkan, sayın milletvekilleri; elbetteki demokrasi bir uzlaşma rejimidir. Yani, söylenen doğrular doğruysa, söylenenin kim olduğu değil, söylenen doğru olup olmadığı önemlidir. Yapılan icraatta da yararlıysa, yapanın kim olduğu önemli değil, muhakkak surette yapılanın halkın yararına olup olmadığıdır. Bu açıdan konuya yaklaşım yapmak istiyorum. Önce, benim açımdan verebileceğim cevaplar vardır Sayın Bozkurt kardeşime ve bu arada bu verilen cevaplar da Komite Başkanı olarak belirli sorumluluklardan çekinme veyahut sorumlulukları bir başka makama aktarma şeklinde bir değerlendirme de olmayacaktır. Önemli değil belki ama, bir anlık hafıza şanılıgısı olabilir. Sayın Bozkurt dediler ki, Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin çalışma günü Pazartesi gündür. Bu Salı gün olarak saptanmıştır.

İSMAİL BOZKURT (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Özür dilerim.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- O yönden söylüyorum. Bu bir hafıza, bir anlık hatası olabilir. O açıdan söylüyorum. Komite üyelerine gerekli duyurunun Meclisin ilgili birimlerince yapılıp yapılmadığı hususu her toplantıda Başkan olarak tarafımdan sorulmuş ve gerekli teyid alındıktan sonra toplantıya giriş yapılmıştır.

Dolayısıyla Komiteye farkında iseniz "katılmadı" sözcüğünü de kullanmadım Sayın Çetin Veziroğlu'nun komitedeki bir saygıdeğer üyesi olarak "katılmadı" diye raporu okurken özellikle vurgulama yapmayı yarar gördüm. Çünkü sonradan kendisi ile özel bir görüşmemde bu haberleşmenin gerçekten kendi açısından o günkü günlük çalışma programı ve ön hazırlıklar yönünden geç ulaştığını saptadık.

Üçüncü nokta usule yönelik bir konudur. Arkadaşlar; elbette ki her ne kadar bu Komitenin naciz bir başkanı olarak hukukçu olmamakla birlikte en azından hukuğa, hukuk devletine ve onun öngördüğü prosedürlere saygılı bir arkadaşınız olarak bunun bu Komitede dikkate alınması her komiteden daha da bir duyarlılık gerektiğini vurgulamak istiyorum. Yalnız Meclis Başkan Yardımcısının sunmuş olduğu benim açımdan dört şeyler yanlış doğru cetveli Tasarının özüne ait değildir. Yani Tasarının özünde Komite Başkanlığınca, ilgili komitenin bilgisi dışında subjektif, öznel, kişisel bir değerlendirme yapılmamıştır. Bu yanlış doğru cetveli Tasarının özüne dokunulmadan Tasarı, Meclisimizin ilgili teknik birimlerini daktilo düzenlemesi yapılırken, ortaya çıkan yanlış doğru cetveline ilişkin teknik bir düzenlemedir. Öze ait bir düzenleme değildir. Dolayısıyla İktüzüğün ilgili maddesi komite, komite başkanlığı ve dolayısıyla benim yanıltmam dolayısıyla Meclis Başkan Vekilliği tarafından herhangi bir subjektif değerlendirmeye tabi tutulmamıştır. Bunu da arz etmekte yarar görüyorum.

Tasarının dili konusunda redaksiyon, düzenleme ve Tasarının diğer ilgili yasalara da ilişkin atıfları usul bakımından komite toplantısında ilkece ve oybirliği ile bir karara varılmıştır. Tasarının, çünkü yine göreceksiniz dil bakımından birtakım günümüz koşullarına uymayan, Türkçesine uymayan yönleri vardı, o yöndeki redaksiyon bahsettim oybirliği ile ilkece bir karar doğrultusunda yapılmıştır. Şimdi esas konu bir tüzüksel ve anaysal konu gündemde. Bu konu, elbette bizce de önemlidir. Bir bakıma temsili bir demokratik düzen içerisinde olmuş olmakla beraber Anayasamızın amir hükmü ve bizi seçen halkın da siyasal katılmaya yani Meclisin siyasal katılmasına en azından bu açıdan imkân, olanak tanıyan noktasındaki değişleri iyice değerlendirmekte yarar vardır. Hem siyasal katılım bakımından vatandaşın o yasal ve anaysal hakkını ve içtüzüksel hakkını alıp almamak, hem de usul bakımından bu Yasanın sağlıklı olarak

varlığını devam ettirmesi yönünden. Orda dediğim gibi, konuşmamın başlangıcında dediğim gibi herhangi bir şekilde sorumluluklarımdan kaçma şeklinde bir yaklaşım içinde değiliz ama bir yaklaşım içinde değiliz.

Ama bunu ilgili teknik birimlere sorduk. İvedi bir Yasa Tasarısı olduğuna göre İçtüzüğün öngördüğü zaman çerçevesinde Tasarı yayınlanıp sunuldu mu? Arkadaşlar, 24 Ekim'de bu Yasa Tasarısının Devlet Matbaasına gönderildiğini yayınlanmış olabileceğine emin oldukları şeklindeki bir yaklaşımla parantezi açtık. Yani bir bakıma orda da biraz yanılıya düşürüldük.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Düşürüldünüz.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Anlatabildim mi? Yani bu Yasa Tasarısı İçtüzüğün ve Anayasanın ilgili maddesini belirli bir görüş doğrultusunda ve ısrarla aşmak, taşmak o yasanın üstünde kendimizi kayımlı tutmak suretiyle ivediliği daha da ivedileştirmek gibi bir telaş içerisinde değiliz. Bahsettiğim teknik bakımdan verilen bilgiyi biz komisyon üye ve başkanları olarak tahkik etmeme gibi doğruluğuna inanmış olduğumuzun, güvene inanmış olduğumuzun bir yanılığısı olarak kabul edilmesinde yarar görürüm. Ve bu aşamada ben şahsen bilmiyorum grup başkan vekili bu konuda da herhalde görüş beyan edecek.

NACİ T. USAR (Devamla) - Siz Komite Başkanısınız efendim grup başkanına hiçbir şey soramazsınız.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Herhalde komitede bir kez daha görüşülmesinde en azından bu yönü ile görüşülmesinde yarar olabilir gibime geliyor. Saygılarımı sunarım arkadaşlar.

NACİ T. USAR (Devamla) - Orası doğru.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Komite Başkanı Mustafa Adaoğlu.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Usul hakkında söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Usul hakkında buyurun Sayın Eşber Serakıncı.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Kendi yaptığın Tüzüğü nasıl ayaklar altına alırsın.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) - İyi ki bir İçtüzük yaptık...

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aslında Sayın Bozkurt'un gündeme getirdiği konu gerçekten Anayasa ve İçtüzük açısından dikkat edilmesi gereken önemli bir husustur. Çünkü İçtüzüğümüz ivedi yasaların bir hafta süre ile ilan edilmesini ve vatandaşın görüş gelmesi halinde, o görüşlere uyarak komitede bu görüşleri dikkate alması gerekenleri değilse işlemi bu çerçevede yürütmesini öngörmektedir. Anayasaya baktığımızda, Anayasanın ilgili maddesi tamamen sürelendirmeyi bir yasanın Yüce Mecliste bütün komitelerde hangi usul ve esasların ele alınacağını tamamen İçtüzüğe bırakmaktadır. Anayasada bu konuda başka bir amir hüküm yoktur. Anayasanın 89. maddesinin 1. fıkrası tamamen bu usul ve esasları İçtüzüğe bırakmaktadır. İçtüzüğe geldiğimizde 83. maddenin 3. fıkrası az önce Sayın Bozkurt'un da okudukları ve bu 3. fıkrada "Yasa Tasarı ve Onerileri halkın bilgisine sunulurken gerçek ve tüzel kişilerin bu tasarı ve önerilere ilişkin görüşlerini en geç yirmi gün içinde Başkanlığa sunmaları gerektiği de belirtilir. Ancak bu süre ivedi olanlarda en geç yedi gündür." Bu ivedi bir Yasadır demek ki aranacak süre yedi gündür. Doğrudur, doğruları kabul etmemiz lazımdır. Az önce Komite Başkanı, ilan edilme işinde şu veya bu şekilde bir yanılığın olduğunu kabul etmiştir. O da nedir? 24 Ekim 1986'da yayınlanması için bu Tasarı Devlet Matbaasına gönderilmiştir. Devlet Matbaasının bir gecikmesi söz konusudur. Ve Yasa Tasarısı halkın bilgisine...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Hiç getirilmemiştir.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - 4 Kasım'da basılarak halkın bilgisine getirilmiştir.

Şimdi arkadaşlar; burada, işte İçtüzüğü ve Anayasayı yorumlamak bize düşer. O da şudur; ivedi hallerde yedi gün esası konmuştur. Bir yanlışlığı olduğu Komite Başkanı tarafından itiraf edilmiştir ama esas olan nedir?... Yedi gündür. 4 Kasım'da bu Resmî Gazete'de yayınlanmıştır ve bugün Genel Kurula konu gelirken 11'idir...

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Altı gün.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Uzerinden 4'ünü de dikkate aldığımızda istenen süre geçmiştir ve Genel Kurulun bilgisine...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ne cambazsın.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Genel Kurulun bilgisine...

NACİ T. USAR (Devamla) - Ne cambazsın.

İSMAİL BOZKURT (Gazi Mağusa) (Yerinden) - (4)'üncü fıkrayı da oku.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Herhangi bir...

NACİ T. USAR (Devamla) - Bu maddelerde sürelerde birinci gün sayılmaz.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Herhangi bir...

İSMAİL BOZKURT (Devamla) - Eşber; (4)'üncü fıkrayı da oku ona göre.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Onu da okuyacağım. Herhangi bir öneri Komiteye , orda (4)'üncü fıkra açıktır, Komiteye gelmemiştir. Ben demiyorum Genel Kurula gelsin, Komiteye gelmemiştir.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Fırsat mı verdiniz?...

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Çünkü Komiteye gelmiş olsaydı, Genel Başkanın bilgisine getirilecekti. Komiteye gelmemiştir. Komiteye gelmediği için, Yasa, Genel Kurulun gündemine gelmiştir ve dolayısıyla tahakkuk edilmek istenen yedi günlük süre tahakkuk etmiştir. Kaldı ki bu konuda Anayasa Mahkemesi gerek Türkiye'de, gerek Kıbrıs'ta bazı yasaları da süre esasından bozmamıştır. Ama biz o ilkeye sadık kaldık. Dolayısıyla biz diyoruz ki bu yedi günlük süre şu veya bu şekilde tahakkuk etmiştir ve Anayasaya terslik veya içtüzüğün esasına yönelik bir terslik sözkonusu değildir ve içtüzük kuralına göre işlem yapabiliriz. Teşekkür ederim.

TESBİT EDİLEMEYEN BİR MİLLETVEKİLİ - Olmaz öyle şey.
İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Tamamdır.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Eşber Serakinci. Buyurun Sayın Alpay Durduran.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan; usul hakkında biz de söz isteriz.

KATİP - Sayın Başkan; saat 13.00 oldu.

BAŞKAN - Usul hakkındadır.

NACİ T. USAR (Devamla) - Usul hakkında biz de söz isteriz.

KATİP - Usul hakkında değil konuşma.

BAŞKAN - Usul hakkındadır. Usul hakkında bir söz verdim, ondan sonra.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hukukun olmadığı yerde demokrasi olmaz. Çünkü demokratik haklar ancak hukuk çerçevesinde kullanılabilir, yoksa keyfi idare gelir ve azınlıkların ve güçsüzlerin hakları ortadan kalkmış olur ve çoğunluk diktası sözkonusu olabilir. Ancak veyahut da başka şeyler sözkonusu olabilir ama hiçbir şekilde demokrasi olmaz. Hele hukuk devleti, sosyal hukuk devleti vesaire şeklinde tanımlanan devlet niteliklerimiz hiçbir şekilde gerçekleşmez. Bugün karşımızda bir zorlama vardır. Bir yasa geçirilecektir ve bu Yasa esaslı bir yasadır. Öyle bir karar değildir geçirilebilecek veyahut da bir yasadaki yapılacak ufak bir değişiklik şeklinde de ele alınabilecek bir konu değildir. Doğrudan doğruya yepyeni, kapsamlı bir yasadır ve bu Yasanın içtüzüğe göre, yani hukuka göre Resmî Gazete'de yayımlanması gerekmektedir. Yayımlanması gerekmektedir. Yayımlanma diye sözcük Türkçede yoktur, yayımlanma vardır. Yani bu Yasa halkın bilgisine sunulmak üzere yayılacaktır, neşredilecektir, bu dağılacaktır ve görülecektir.

Burda hukukun amacı budur, halkın bilgisine sunmayı sağlamaktır. Ve halkın bilgisinde 7 gün kalması istenmektedir. Esas sağlanmak istenen halkın bilgisine ulaşması ve 7 gün halkın bilgisinde kalmasıdır. Yoksa aradan 7 gün geçmesi değildir. Aradan 7 gün geçebilir ama aradan 7 günün geçmesi değildir önemli olan. Önemli olan halkın bilgisine ulaşmasıdır ve ulaştıktan sonra da 7 gün halkın bilgisinde kalmasıdır. Matbaada basılma basımdır, yayım değildir basımdır ve basım, yayımlanma olarak da adlandırılmaz. Matbaada basılmasının bile önemi yoktur. Önemli olan yayımlanması, halkın bilgisine gitmesi ve halkın 7 gün bunu tetkik etme hakkına sahip olmasıdır. Daha da ötesi milletvekillerinin de hakkı vardır, halkın bilgisine gittiğini bilmeye hakkı vardır. Halkın bilgisinden geçen görüşleri alma hakkı vardır. Yani milletvekilliğinin hakları da gasbedilir eğer bu olay sağlanmazsa, hukukun bu amacı yerine getirilmezse, milletvekillerine Anayasaya ve Anayasanın emri dolayısıyla içtüzükte verilen hakları da elinden alınmış olur. Milletvekil komitede halkın bilgisini alamadan görüşmek zorunda kalır. Bu hakkı milletvekilinden de almış oluruz eğer hukukun bu amacını gerçekleştirmezsek. Komite bunun yayımlanıp yayımlanmadığını sormuş ve filan tarihte matbaaya gönderildiğini işittikten sonra eh yayımlanmıştır, herhalde diye kabul edilmiştir.

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) -
Yayımlanmıştır esasında.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Komitenin görevi burda başlar. Yayımlandıysa gerçekten halkın bilgisine ulaştı mı ve halktan görüş geldi mi? Bunu tahkik etmek zorundadır komite.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Yaptı onu.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Dolayısıyla bu tahkikatı yapsaydı halktan görüş gelip gelmediğini soruştursaydı mutlaka yayımlanıp, yayımlanmadığını öğrenebilirdi.

Matbaada 4 Kasım'da basılmıştı, yayımlanmamıştır, 4 Kasım'da matbaada basılmıştı. Kim bilir hangi saatte basılmıştı, onu kimse bilemez. Ve bu Resmî Gazete dün benim elimde yoktu. Cuma günü hiçbir milletvekilinin elinde yoktu. Yani 4 Kasım'dan sonraki günlerdir bunlar. Cuma günü. Yasa komiteden geçtikten sonra Cuma günü gene yoktu. Pazartesi günü milletvekili olarak, yani dün benim dolabıma konmadıydı. Toplumcu Kurtuluş Partisine de iletilmediydi. Dolayısıyla yayımlanmadı, 4 Kasım'da ancak basıldı.

MİLLÎ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI SALİH COŞAR (Yerinden) -
Hepsi güzel Sayın Durduran ama yayımı nasıl anlayacağız?
Onu da anlat bize.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; çağdaş bir devlette yapılan işlemler hep tutanağa geçer. Keyfi idare olmaması için bütün işlemler tutanağa geçer. Yayımlanmış olması için bunun matbaadan çıkışının da gösterilmesi gerekmektedir her hal ve kârda, elbette yayımlamakla görevli olan Meclisin yayımlandığı hakkında bilgilendirilmesi gerekmektedir. Ve bunun yayımlanıp görüşlerin gelip gelmediğinin de saptanması gerekmektedir. Bu kadar kapsamlı bir konuyu biz burada işte aradan 7 gün geçti diye geçiştirme hakkına sahip değiliz. Kendi haklarımızı da kurban etmiş oluruz. Sebep, Sancak Teslim Töreni varmış onun için bu Yasanın geçmesi gerekiyormuş. Bu Yasa ile Sancak Devir Teslimi arasında ne ilgi var? Yasaya baktığımızda, bir sancağın bulunduğu sancağın öneminin de şu olduğu yazılmaktadır. Bugüne kadar sancak yok muydu, bugüne kadar sancak değiştirilmiyor muydu? Bu işte bir zorlamanın olduğu açıktır. Böyle bir zorlamanın karşısında Meclisin de bu kılıklara girmesi anlaşılabilir gelecek birşey değildir. Hele İktidârın bu şekilde yoruma tabi tutulması ileride de başımıza neler gelebileceğini göstermektedir. Bu çok daha büyük sakıncalar taşımaktadır. Demek ki 7 gün geçti madem ki basılmasa da olursa gelecek iş, hiç basılmasa da olursa gelecek, e, gönderdik ya basaydılar gelecek ve arkasından kimbilir neler gelecek Lütfen İktidârı dikkat edelim,

hukuka dikkat edelim yani. Hukukun üstünlüğüne dikkat edelim. Bundan en fazla zarar görecek olan da milletvekilleri olacaklardır. Kendi kendilerinin hak ve yetkilerini, kendileri kaybedeceklerdir, kendileri teslim edeceklerdir. Bu büyük sakıncalar taşır. Böyle bir yıkım getireceğimize, varsın bu Yasa geciksin. Bunun Sancak Değişimi Töreni ile bir ilgisi yoktur. sancak değiştirilebilir. Bunlar usullere göre yürümektedir, bu usullere göre yıllardır gidip geldi bu Yasa Tasarısı, buna rağmen bu usullere göre bu sancaklar değiştirilmiştir. Onun için lütfen böyle bir gerekçe ile bu kadar vahim hatalar yapmayalım. Keşke o yorumlamayı yapmasaydı Sayın Serakinci. Çünkü hiç de böyle bir yoruma tabi tutulacak durumda değildir İçtüzük. Onun için geleceğe yönelik olarak da hatalar işlenmiş olacaktır.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Muradından hareket ettik Sayın Durduran.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Muradı halkın bilgisine gelmesidir efendim. Halkın bilgisine...

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Gelmiştir efendim.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Gelmediğini görüyorsunuz. Bu Resmî Gazete de daha dün dağıtılmıydı.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - 4'ünde dağılmış.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Nasıl yayımlanmış olur?

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - 4'ünde dağılmıştır.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Dağılmış değil efendim, basılmış.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Basıldı ve sabah ezan vakti dağıldı.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ezan vakti. Yani sabah ezanından önce basımı tamamlanmış mı?

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Evet.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sen de demokrasinin selâsını okudun.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ve bunu kabul etmenin olanağı yoktur, sizin elinizde de yoktur bu basımı, basılmış olan metin. Çünkü bugün sabahleyin dolabını açmayan da bulamadı ve yanında da getiremedi. Onun için milletvekilinin bilgisine gelmeyen bir konu, halkın nasıl bilgisine gelmiş olacaktır? Yasanın amacı yerine gelmemiştir, gerçekleşmemiştir. Meclisten acele iş olmaz. Mecliste ivedi iş olmaz. İvedi, belki bazı kararlar için gerekli olabilir, belki bazı ufak yasal değişiklikler için olabilir, acil bir durum karşısında ama böyle kapsamlı bir kararın ivedilikle geçirilmeye çalışılması zaten hatanın başlangıç noktasını oluşturur. Bunu yaparken bir de İttüzüğümüzün kurallarını çiğnersek büyük hata etmiş oluruz. Geleceğe yönelik olumsuz taşlar koymuş oluruz. İttüzüğü çiğnemenin kapsamını genişletmiş oluruz. Bu kabul edilecek bir durum değildir. Lütfen bunu Komiteye havale edelim ve baştan görüşülsün. Burda redaksiyondur vesairedir diye o değişikliklerle geçiştirilmeye çalışıldığı dikkatle görülürse ekleme fıkraların bile bulunduğu, dolayısıyla redaktif olmadığı da anlaşılır. Esasa ilişkin eklemeler ve değişiklikler sözkonusudur. Bu da titizlikle üzerinde durmanın ve çalışmanın gerekli olduğunu göstermektedir. Bu İttüzüğü yaparken, Ulusal Birlik Partisi Grubu da buna oy verdi, buna sahip çıktı. Hep dikkat ettiğimiz husus aman acele olmasın, acele işe şeytan karıştırdı. İşte şeytan karıştı. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Alpay Durduran.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Usul hakkında Sayın Başkan.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Be Naci bırak şeye gitsin yahu.

NACİ T. USAR (Devamla) - Nereye gitsin?

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Saat 14.30'a erteleyelim. 14.30'da devam edersin.

NACİ T. USAR (Devamla) - Usul hakkında üç satırdır söyleyeceğim benim.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - O zaman seni 14.30'a alalım.

NACİ T. USAR (Devamla) - Hayır efendim. Ama düşünme payı istiyorsanız siz...

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - 14.30'a alalım.

NACİ T. USAR (Devamla) - 14.30'a kadar ben beklerim. 14.30'da konuşurum.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Usul hakkında 14.30'da da devam edebilirsin.

BAŞKAN - Kalındığı yerden devam etmek üzere saat 14.30'a kadar ara veriyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanış saati: 13.20

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati: 15.50

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 1'inci Dönem, 2'nci Yasama Yılı'nın, 10'uncu Birleşiminin, 2'nci oturumunu açıyorum. Ad okumak suretiyle yoklama yapar mısınız?

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KATİP - Nisap vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Saat 14.30'da başlaması gereken toplantımıza Danışma Kurulu ile yaptığımız toplantı nedeni ile geç başlamıştır. Özür dilerim.

Şimdi kalındığı yerden devam ediyoruz. Söz hakkı, usul hakkında Sayın Naci Talât'ta idi. Buyurun Sayın Naci Talât.

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bizim usul hakkında söylemek istediklerimiz Danışma Kurulu toplantısında bir görüş olarak ortaya çıkmış olduğundan, gayet özetle birkaç satır biçiminde belirtmekle teyet geçeceğiz.

Değerli arkadaşlar; 83'üncü madde, normal durumlarda yirmi gün, ivedi durumlarda ise yedi günlük yayım koşulunu getirmektedir.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Ama sert söyledin ha.

NACİ T.USAR (Devamla) - Yayın, yayımdan farklıdır onun için, yayımın içinde hem matbaada basma hem de serkülle etme, dağıtma vardır. Onun için yayım diyoruz efendim. Bu koşul kendi başına bir süre koşulu değildir. Yani, Sayın Serakinci'nin sabahki birleşimde söylediği gibi süre koşulu, herhangi bir yasanın bozulması veya doğmamış olması için bir sebep teşkil etmez şeklindeki görüşleri o noktada eksiktir. Buradaki süre başka bir olayın gerçekleşmesi için konmuştur. Nedir o başka olay? İlgili yurttaşların veya kuruluşların, ilgili yasa tasarısına veya önergesine ilişkin görüş ve önerilerini Meclise sunabilmeleri. Bunun gerçekleşebilmesi için de süreler konmaktadır. Dolayısıyla burdaki 83'üncü maddedeki yayım süresi çıplak, kendiliğinden, tek başına, ablos bir süre değildir.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Ne demek o ablos, ablos ne demektir?

NACİ T. USAR (Devamla) - Burdaki süre başka bir olayın gerçekleşmesine fırsat verebilmek için konmuş bir süredir. Değerli arkadaşlar; işte bu noktadan işi değerlendirdiğimizde 7 günlük yayım süresinin gerçekten tamamlanmış olmasına bakmak durumundayız ve 7 günlük yayım süresi tamamlandıktan sonra Komitenin normal işlerine başlaması gerektiği konusundaki kurala da saygı ve sadakat göstermesi gerekmektedir. Yani normal şartlarda 4'ünde, 4 Kasım'da yayımlandığını farzetsek bile 7 günlük süre bu gün tamamlanır, Komitenin normal işlerini bugünden önce başlatması da mümkün değildir. Komite, oysa 4'ünde işini başlatmıştır ve asıl işine başlaması gereken 11'inde de yani bu gün de Genel Kurulda ilgili Yasa Tasarısı görüşülmeye başlanmıştır. Bu gerçekte acaip bir durumdur ki memnuniyetle gözlemlemiş bulunmaktayız Ulusal Birlik Partisi ve Yeni Doğu Partisi milletvekili arkadaşlarımız da görüşe varmışlardır. Danışma Kurulu da bu görüşe

varmışlardır. Danışma Kurulu da bu görüş doğrultusunda bir tavsiye kararı üretmiştir. İlgili tavsiye kararını açıklamak benim görevim değildir. O ilgili tavsiye kararını herhalde Başkanlık Genel Kurula açıklayacaktır, sunacaktır. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Naci Talât. Buyurun Sayın Eşber Serakinci.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - (Anlaşılmayan sözler)

NACI T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kim?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sen.

NACI T. USAR (Devamla) - Kimin sırtında değil ki?

ERGUN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Teyet geçti.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Daha teyettir yani bu.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sabahki oturumda ilgili Yasa ile ve Yasanın Yüce Meclise gelişi ile ilgili Sayın TKP Genel Başkan İsmail Bozkurt'un sözlerini dinledikten sonra Ulusal Birlik Partisi olarak Anayasanın ve İçtüzüğü'nün özellikle ivedi hallerde 7 gün vatandaşların ilgili Yasa ile görüşlerini Komiteye aktarabilmek için bir süre verildiğini dikkate alarak

ve bu süre içerisinde, ki ne kadar komite aşamasında Komite Başkanının da elinde olmadan bir yanlış neticesi ile Yasa Tasarısının görüşülmesine 4'ünde bağlanmış olduğunu da dikkate alarak, biz bu yedi günlük süre içerisinde, eğer Komite süreyi dikkate alarak çalışmaya bugün başlamış olsa idi, bugüne kadar eline Yasa Tasarısı ile ilgili görüşlerin gelmiş olması nokta-i nazarından hareketle eline herhangi bir görüş gelmediği için, bunun bu şekilde Genel Kurulda devam edebileceği şeklinde iyisser bir yaklaşımla bir tefsirde bulunmuştu. Ancak bu tefsirimiz müteakip, Sayın Durduran'ın ve yerinde olmakla birlikte Sayın Talât'ın daha değişik yaklaşımlar içerisinde olduğunu gözlemledik.

Ulusal Birlik Partisi olarak bizim amacımız, bizden sonrakilere, Anayasaya ve yasalara ve aynı zamanda bu Meclisin çalışma esaslarını belirleyen içtüzüğümüze sadık kalma prensibine, her zaman sadık olduğumuzu kanıtlamak olduğunu da göstermek ve bunu da kendimize esas aldığımızı da vurgulamak istemiş olmamızdır ki bu yaklaşımlar üzerinde bir değerlendirme yaptık ve bu değerlendirmemizin sonunda her ne kadar Sayın Talât'ın az önce kürsüden, süreler bütün içeriği ile dikkate alındığında bir mana ifade eder, yaklaşımı da bir hukuki tefsir olmasına rağmen ve bu da tartışmaya açık olabilecek bir konu olmuş olmasına rağmen, biz bütün bu söylediklerimiz içerisinde dedik ki, tefsirlerle bir neticeye varmaktan ise, özellikle böylesine hassas bir konunun, yani hassas bir tasarımasının kesinlikle daha değişik bir saibe altında, ister parti, ister parlamento bırakılmaması düşüncesinden hareketle dedik ki, bu Yasa Tasarısı o halde ilgili Komite Başkanından, çünkü içtüzüğümüzün 97'nci maddesinin 1'inci fıkrasına göre, Komite Başkanı veya Hükümet yetkilileri

bu Genel Kurula sunulan Yasa Tasarısını Komiteye alma yetkisine haiz oldukları cihetle Komite Başkanına, Yüce Meclisten, Yüce Meclis kürsüsünden rica edelim ve Yasa Tasarısını ilgili Komiteye geri çekmiş olsun ve bütün bunları yaparken, böylesine hassas bir Yasayı bir şaibe altında bırakmamak ve özellikle Ulusal Birlik Partisi olarak, hem çok partili sisteme, hem de demokrasiye olan bağlılığımızı bir kez daha vurgulamak için bu yaklaşıma girdik. Bunu bu kürsüden belirtmek isterim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Eşber Serakinci. Buyurun Sayın Mustafa Adaoğlu.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU - Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlar; konu aydınlığa kavuşmuştur, zannedersem bundan ötesi artık karar noktasına gelmiştir. Siyasi ve Hukuk İşleri Komisyonunun saygıdeğer üyeleri ile yapmış olduğumuz çok kısa istişare sonucunda İçtüzüğün 97'inci maddesinin (1)'inci fıkrası uyarınca ilgili Yasanın anayasal ve içtüzüksel prosedürünün öngördüğü zamanlamayı tamamlaması bakımından Yasa Tasarısının Komisyonumuza iadesini saygı ile arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mustafa Adaoğlu. Sayın milletvekilleri; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısına ilişkin Raporla ilgili sayın milletvekillerinin görüşlerini dinlediniz. Bu görüşler ışığında saat 15.00'te Danışma Kurulunu toplayarak Sayın Komite Başkanının da hazır bulunduğu bu toplantıda, aldığımız tavsiye ışığında bu Yasa Tasarısının tekrar Komiteye götürülmesini ve bugün süre koşulunun sona ermesi açısından halkın

bilgisine sunulması, bu Rapor hakkında gelecek olan bilgileri de degerlendirmesini koşul olarak kabul ederek, yarın 12 Çarşamba günü saat 10.00'da başlayacak olan Komite de görüşülmesine karar vermiştir. Bu Komite çalışmalarından sonra yine Danışma Kurulunun tavsiyesi üzerine tahmin ederim

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Komite işini bitirmesi halinde.

BAŞKAN - Bitirmesi halinde, gelecek birleşim, normal birleşim olarak 13 Perşembe günü 14.30'da yapılmasına karar verilmiştir. Bu nedenle gündemimizin sorular kısmına geliyoruz.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Normal gündemle Sayın Başkan?

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Anlaştınız mı, yoksa yine...?

BAŞKAN - Gündemi okuyacağım efendim sonunda zaten. Normal gündemle devam edeceğiz.

Sayın milletvekilleri Komite Başkanı Tasarının geri alınmasına ilişkin düşüncesini size aktarmıştır, bunu oyunuza sunmam gerekir kabul ediyor musunuz? Kabul edenler?...Reddedenler?...Çekimser?...Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir. Böylece bu maddeyi geçiyoruz ve gündemin sorular kısmına geliyoruz.

Sayın milletvekilleri; gündem uyarınca, gündemimizde iki yazılı soru ve yanıtı vardır. Birincisi Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın "Hayvancılardan süt alacakları, süt mamüllerinin pazarlanması ve okullara süt dağıtımı" ile ilgili yazılı sorusudur. "Ütfen bunu okuyup, yanıtını da birlikte okur musunuz?"

IV. SORULAR ve YANITLAR:

KATİP -

TOPLUMCU KURTULUŞ PARTİSİ GAZİ MAGUSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET ALTINAY'IN, "HAYVANCILARIN SÜT
ALACAKLARI, SÜT MAMULLERİNİN PAZARLANMASI VE
OKULLARA SÜT DAĞITIMI" İLE İLGİLİ YAZILI SORUSU

" Aşağıdaki yazılı soruların Başbakan veya ilgili
Bakan tarafından yanıtlanmasını rica ederim.

Kuraklık alacaklarını alamayan üreticilerin,
borçlarını faiz yürürken, süt alacakları iki aydan beri
ödenmemektedir. Hayvancılık büyük sıkıntı içindedir. Süt
mamüllerinin pazarlanması için ciddi bir çalışma
gözlemlenmemektedir.

1) Hayvancıların süt alacaklarının ödenmesi
için hükümet ne gibi önlemler düşünmektedir?

2) Süt mamüllerinin pazarlanması için çalışmalar
- var mı? Çalışmalar nedir?

3) Okullara süt dağıtımı için geçmişte alınan
hükümet kararı uygulanıyor mu? İlgili kararın uygulanması
için önlemler nedir?"

TOPLUMCU KURTULUŞ PARTİSİ GAZİ MAĞUSA MİLLET-
VEKİLİ SAYIN MEHMET ALTINAY'IN, "HAYVANCILARIN
SÜT ALACAKLARI, SÜT MAMULLERİNİN PAZARLANMASI
VE OKULLARA SÜT DAĞITIMI" İLE İLGİLİ YAZILI
SORUSUNA TARIM VE ORMAN BAKANLIĞININ YANITIDIR

" T.K.P. Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın
13 Ekim 1986 tarihinde K.K.T.C. Meclisine sunduğu süt alacakları,
süt mamüllerinin pazarlaması ve okullara süt dağıtımına ilişkin
46/2/86 nolu yazılı soru önergesindeki hususlar, Bakanlığımız
tarafından tetkik edilerek değerlendirilmiştir. Söz konusu soru
önergesine yanıtımız aşağıdaki gibidir:

1. Hayvancılardan süt alacaklarının ödenmesi için
hükümet ne gibi önlemler düşünmektedir?

Üreticilerden alınan süt tutarları, 15 günlük devreler
halinde Kooperatifler kanalıyla ödenmektedir. Bu işlem, 30
Temmuz 1986 tarihli ödeme devresine kadar devam etmiş ve üretici
ödemeleri aksatılmamıştır. Bu tarihten itibaren esas süt alıcısı
olan (25 ton/gün) Kooperatif Süt Fabrikasının U.H.T. süt imal
sistemine revizyona gidildiğinden, bu kuruluşca süt alımlarının
azaltılması (13 ton/gün) nedeniyle, artık kalan süt, Süt
Endüstrisi Kurumuna ait işletmeler ile diğer özel işletmelere
aktarılmıştır. Program dışı aktarılan süt bu işletmelerde stok
birikimine neden olup süt tutarları gününde tahsil edilemedi-
ğinden, sadece 2 devre, yani bir ay ödemelerde aksama olmuştur.
Halen SÜTEK işletmelerinde bu iki devrede biriken 100 milyon
TL'lik stok bulunmaktadır. Bunların pazarlanmasını müteakiben,
geri kalmış, ödemeler yapılacaktır.

2. Süt mamüllerinin pazarlanması için çalışmalar var mı?
Çalışmalar nedir?

Süt mamüllerinin gerek iç piyasada gerekse dış piyasada pazarlanması için, başta Kooperatif Süt Fabrikası olmak üzere SUTEK ve diğer özel işletmeler gerekli girişim ve temasları yapmaktadırlar. Bu temaslara oluşan bağlantılar neticesinde, 1986 yılı içerisinde başta hellim peyniri olmak üzere 280 ton süt ürünü ihraç edilmiştir. Yıl sonuna kadar bunun 350 tona ulaşması beklenmektedir.

3. Okullara süt dağıtımı için geçmişte alınan hükümet kararı uygulanıyor mu? İlgili kararın uygulanması için önlemler nedir?

1984-85 öğretim yılında hükümetin aldığı bir karar çerçevesinde, her yıl Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı bütçesine konan bir tahsisatla, okullara süt dağıtımı sürdürülmektedir. 1986-87 öğretim yılında da bütçeye bu maksat için 7.5 milyon TL'si konmuştur ve Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, süt dağıtımına ilişkin temas ve çalışmalarını tamamlamak üzeredir. Saygı ile bilgilerinize arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

2. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa milletvekili Sayın Ergin Abdullah'ın "Türkiye'den ithal edilen hamsi balığının ithali, kullanım süresi, piyasa değeri, muhafazası, denetimi ve Gıda Tüzüğü'nün yürürlüğü" ile ilgili yazılı sorusu. Bu soruyu lütfen yanıtı ile beraber okur musunuz?

CUMHURİYETÇİ TÜRK PARTİSİ GAZİ MAĞUSA
MİLLETVEKİLİ SAYIN ERGİN ABDULLAH'IN
"TÜRKİYE'DEN İTHAL EDİLEN HAMSİ BALIGININ
İTHALİ, KULLANIM SÜRESİ, PİYASA DEĞERİ,
MUHAFAZASI, DENETİMİ VE GIDA TUZUGUNUN
YÜRÜRLÜĞÜ" İLE İLGİLİ YAZILI SORUSU

" Aşağıdaki Soruların ilgili Bakan veya Başbakan
tarafından yanıtlanmasını rica ederim.

1. Türkiye'den Et ve Balık Kurumundan Hamsi
Balık İthalı, hangi tarihte, kimler tarafından ne
miktar da gerçekleştirilmiştir?

2. Piyasada Şubat 1986 tarihli kullanım süresi
geçmiş Hamsi balığı satışına karşın ne gibi önlemler
alınmıştır?

3. Satışı süren bu balıklar nerelerde muhafaza
edilmektedir? Piyasa değeri ne kadardır?

4. Herhangi bir Radyasyon kontrolünden
geçirilmiş midir?

5. İnsan sağlığını tehdit eden bu tür gıda
maddelerinin satışını, ithalini ve imalini düzenleyen
Gıda Tüzüğü ne zaman yürürlüğe konacaktır."

CUMHURİYETÇİ TÜRK PARTİSİ- GAZİ MAĞUSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN ERGİN ABDULLAH'IN "TÜRKİYEDEN İTHAL EDİLEN HAMSİ
BALIĞININ İTHALİ, KULLANIM SÜRESİ, PIYASA DEĞERİ,
MUHAFAZASI, DENETİMİ VE GIDA TUZUNUN YÜRÜRLÜĞÜ"
İLE İLGİLİ YAZILI SORUSUNA EKONOMİ, TİCARET VE
SANAYİ BAKANLIĞININ YANITIDIR

" CTP Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Ergin Abdullah'ın
Meclise sunduğu 49/2/86 numaralı yazılı soru önergesiyle
ilgili olarak derlenen bilgiler aşağıdaki gibidir:

1. Türkiye'den Et ve Balık Kurumu'ndan hamsi balık ithali
aşağıdaki ithalatçılar tarafından belirtilen tarih ve
miktarlarda toplam olarak 87.6 ton olarak gerçekleştiril-
miştir.

<u>İthal Tarihi</u>	<u>İthalatçının İsmi</u>	<u>İthal Miktarı(Ton)</u>
16.12.1985	K.T.K.Merkez Bankası Ltd.	20 Ton
18.1.1986	" " "	20 Ton
19.2.1986	İlhan İzzet Köle	10.6 Ton
25.2.1986	K.T.K.Merkez Bankası Ltd.	20 Ton
28.5.1986	" " "	17 Ton
	Toplam	87.6 Ton

2. Piyasadaki Şubat, 1986 tarihli kullanım süresi 31
Temmuz, 1986'da hitamı bulan hamsi balıklarının toptan
satışı 21.10.1986 tarihinde durdurulmuştur. Diğer taraftan
denetim ekiplerimiz de konu hakkında denetimlerini yoğun-
laştırmış ve piyasada tesbit edilebilen hamsi balıklarını
müsadere ederek imha etmiştir.

3. Piyasaya arz edilen fakat yukarıda da belirtmiş olduğumuz
gibi satışları durdurulan sözkonusu balıklar K.T.K.Merkez
Bankası Ltd.'e ait Mağusa Soğuk Hava tesislerinde muhafaza
edilmektedir. Muhafazası yapılan bu balıkların piyasa
değeri 6,195,200.-'l civarındadır.

4- Radyasyon olayı 28.4.1986 tarihinde ortaya çıkmıştır. Sözkonusu balıkların ambalajı ise Şubat, 1986'dır. Radyasyon öncesi ambalajı yapılan bu balıklarda radyasyonun sözkonusu olmadığı ilgililerden öğrenilmiştir.

5- İnsan sağlığını tehdit eden bu tür gıda maddelerinin satışını, ithalini ve imalini düzenleyen Gıda Tüzüğü E(K-1) 171/86 sayılı Kararla 15.10.1986 tarihinde Bakanlar Kurulu'ndan geçirilmiş ve Resmi Gazete'de yayımı için Devlet Basımevine gönderilmiştir. Önümüzdeki günlerde Resmi Gazete'de yayınlanması beklenmektedir.

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Sayın milletvekilleri şimdi sıra sözlü sorulara gelmiştir. Sözlü sorusu olan var mıdır? Buyurun Sayın Ferdi Sabit Soyer.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) - Aşağıdaki sözlü soruların Başbakan veya ilgili bakan tarafından yanıtlanmasını rica ederiz.

8 Kasım 1986 tarihli Halkın Sesi gazetesinde Başbakan Dr. Derviş Eroglu'nun bir demeci yayımlanmıştır. Bu demecde Başbakan "tarım kredisi konusundaki sıkıntıların bazı üreticilerin borçlarına sadık kalmamalarından " kaynaklandığını ifade etmiştir. Bu durumda:

1. Bazı sözcüğü Türkçede genellikle çoğunluk içerisindeki azınlığı tanımlamada kullanılır. Bu çerçevede Başbakanın bazı sözcüğü ile ifade ettiği ve borcuna sadık olmadığını ifade ettiği yani aldığı tarım kredisi borcunu ödemeyen üretici sayısı kaç kişidir?

2. Borcuna sadık olmıyanların oranı tarım kredisinde sıkıntı yaratacak boyutta mı? Bu oran nedir?

3. Yaptığımız tesbitlere göre tarım kredilerinin zamanında ödemiyen üreticilerin "borçlarına sadık kalmamalarını" sağlayan nedenler arasında ürün bedellerinin zamanında ödenmemesi, kuraklık paralarının ödenmemesi ve bunun gibi nedenleri belirleyici olmaktadır. Başbakanın deyimine göre borçlarına sadık kalmıyan üreticilerin borçlarını zamanında ödememelerini getiren daha başka nedenlerin ne olduğunu Başbakanlık veya Tarım Bakanlığı araştırdı mı?

4. Üreticilerin borçlarına sadık olmamalarını getiren nedenler nelerdir?

5. Geri ödenmeyen tarım kredilerinin toplam miktarı ne kadardır?

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ferdi Sabit Soyer.
Sayın Bakan?

BAYINDIRLIK, ULAŞTIRMA VE TURİZM BAKAN NAZİF
BORMAN (Yerinden) - Gelecek birleşimde efendim.

BAŞKAN - Gelecek birleşim mi?

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) -
Araştırma ister, uygun bir zamanda.

BAŞKAN - Uygun bir zamanda. Buyurun Sayın Aktan Sadık.

AKTAN SABEK (Gazi Mağusa) - Aşağıdaki sözlü soruların
Başbakan veya ilgili Bakan tarafından yanıtlanmasını rica ederim.

1. Polis Örgütünün üniformalık kumaş ihtiyacını karşılamak
için yapılan ihale kime kalmıştır ve verdiği teklif nedir?

2. Bazı iddialara göre bu ihalede sözü edilen kumaş
teslim alınmadan önce bedeli peşin olarak ödenmiştir. Yani
devlet tüccara malı getirmek için kredi vermiştir. Bu iddialar
doğru mu? Doğru ise yasal dayanağı var mıdır?

3. Bu yöntem bugüne kadar başka hangi ihalelerde uygu-
lanmıştır?

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Aktan Sadık. Sayın Bakan?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Araştırılacaktır.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Haberi yoktur da.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Sen zannettim Maliye Bakanı
oturur da ihale Komisyonuna başkanlık yapar?

MEHMET CİVA (Devamla) - Avans verecen de...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Araştıracamız dedik, ezbere
şey yok.

MEHMET CİVA (Devamla) - Uç kuruş verecen biza, haberin
yok.

BASKAN - Başka sözlü sorusu olan var mı? Başka sözlü sorusu olan yoktur.

Sayın milletvekilleri; gündem uyarınca görüşmeleriniz tamamlanmıştır. Gelecek birleşimin 13 Kasım 1986, Perşembe günü saat 14.30'da yapılacaktır.

Gündem:

Gündem:

- I. Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları.
- II. Özel Gündemde Yer Alacak İşler.
- III. Seçimler ve Oylaması Yapılacak İşler.
- IV. Sorular
- V. Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılması
- VI. Görülecek Tasarı ve Oneriler ile Komitelerden Gelen Diğer İşler:
  1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısı ve Tasarıya ilişkin Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Raporu.

Birleşimi kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış Saati: 16.20

DONEM: I

YIL: 2

CUMHURİYET MECLİSİ
GÜNDEMİ

10'uncu Birleşim
11 Kasım 1986 Salı
Saat: 11.00

- I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI
- II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER
- III. SEÇİMLER VE OYLAMASI YAPILACAK İŞLER
- IV. SORULAR
- V. GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASI
- VI. GÖRÜŞÜLECEK TASARI VE ÖNERİLER İLE KOMİTELERDEN GELEN
DİĞER İŞLER:

1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri
İç Hizmet Yasa Tasarısı (Y.T.No:117/2/86) ve Tasarıya
ilişkin Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Raporu.